

PISA 2018
АНАЛІЗ ЧИННИКІВ ПОСИЛЕННЯ
СПРОМОЖНОСТІ:
УКРАЇНА

PISA

**PISA 2018 АНАЛІЗ ПОТРЕБ для
посилення СПРОМОЖНОСТІ:
УКРАЇНА**

Відповідальність за публікацію даного матеріалу несе Генеральний Секретар ОЕСР. Висловлені в ньому думки та аргументи на їх підтримку не завжди відображають офіційні погляди країн-членів ОЕСР.

Цей документ та всі розміщені в ньому мапи не мають жодних упереджень щодо статусу або суверенітету будь-яких територій, визначення міжнародних кордонів та меж, а також назв будь-яких територій, міст або областей.

Фотоматеріал надано: ©Jupiterimages/Getty Images

Копіювання, завантаження або друк, а також цитування змісту публікацій, баз даних та мультимедіа ОЕСР дозволяється для особистого користування та посилання до них у власних документах, презентаціях, блогах, веб-сторінках та навчальних матеріалах за умови зазначення відповідного джерела та автора. Усі замовлення на використання матеріалу для публічних або комерційних цілей, а також щодо прав на переклад необхідно надсилати за адресою rights@oecd.org. Замовлення на дозвіл для копіювання фрагментів даного матеріалу для публічних або комерційних цілей необхідно передавати безпосередньо до Copyright Clearance Center (CCC) за адресою info@copyright.com або Centre français d'exploitation du droit de copie (CFC) за адресою contact@cfcopies.com.

ПЕРЕДМОВА

Даний звіт було підготовлено Фернандо Картрайтом від імені ОЕСР та Міністерства освіти та науки України в рамках проекту «Програма міжнародного оцінювання учнів PISA» (Programme for International Student Assessment/PISA).

Опитувальні дослідження PISA, які проводить ОЕСР кожні три роки, розроблені для того, щоб зібрати інформацію про 15-річних учнів, що навчаються на території країн-учасниць. PISA має можливість оцінити, наскільки добре учні підготовлені до викликів, які на них чекають у дорослому житті, при цьому оцінка рівня оволодіння навчальною програмою не вважається головним чинником.

Дані, які збираються під час кожного із циклів PISA, є надзвичайно цінним джерелом інформації для дослідників, керівних органів, освітян, батьків та самих учнів. Загальновизнаним є те, що майбутній економічний та соціальний добробут країн безпосередньо пов'язаний із знаннями та вміннями людей, які в ній мешкають. Інформація, яку надає PISA стосовно країн-учасниць, дозволяє оцінити, наскільки порівняно з іншими 15-річні мешканці тієї чи іншої країни підготовлені до життя в широкому контексті, виявити сильні та слабкі сторони в їхній освіті.

PISA є ініціативою ОЕСР та партнерів цієї організації. Її метою є виявлення того, як найкраще PISA може на основі отриманих фактичних даних підтримати прийняття політичних рішень країнами з економікою, що перебуває а етапі становлення або розвивається, і таким чином зробити внесок у визначення цілей глобального навчання для визначення порядку денного програми «Освіта-2030», створеної під егідою ООН. Крім того, проект допоможе посиленню спроможності країн до оцінювання, аналізу та використання отриманих результатів з метою моніторингу й удосконалення своїх показників серед країн-учасниць. Даний звіт разом з наданими на його основі рекомендаціями щодо зростання цієї спроможності в стосунку до України ґрунтується на інструментах та методології, розроблених в межах програми PISA.

ЗМІСТ

PISA 2018 АНАЛІЗ ЧИННИКІВ ПОСИЛЕННЯ СПРОМОЖНОСТІ (АЧПС): УКРАЇНА	7
1. Вступ та довідкова інформація.....	7
2. Методологія.....	7
2.1. Структура рамкового документу «Аналіз чинників посилення спроможності»	8
2.2. Використання рамкового документу.....	10
2.3. Аналіз первинної документації.....	10
2.4. Нормативні визначення	11
2.5. Аналіз пілотування.....	12
2.6. Консультації із зацікавленими сторонами	13
2.7. Уточнення та доповнення.....	13
3. Пріоритети розвитку спроможності.....	15
3.1. Індивідуальний аспект	16
3.2. Організаційний аспект	16
3.3. Аспект контекстного середовища.....	17
4. Подальші кроки.....	19
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ТА РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	21
ДОДАТОК.....	23
ЕЛЕМЕНТИ АСПЕКТІВ АПНС: РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНЮВАННЯ.....	23
Елементи аспектів АПНС: результати оцінювання.....	23
Аспект АПНС 1. Контекстне середовище	23
Аспект АПНС 2. Індивідуальний.....	37
Аспект АПНС 3. Організаційний.....	46

Таблиці

Таблиця 1. Оцінювання елементів аспекту контекстного середовища: нормативні визначення, використані для кожного з елементів	11
Таблиця 2. Оцінювання елементів організаційного аспекту: нормативні визначення, використані для кожного з елементів.....	11
Таблиця 3. Оцінювання елементів індивідуального аспекту: нормативні визначення, використані для кожного з елементів.....	12
Таблиця 4. Представники зацікавлених сторін, що були опитані консультантом	13

Діаграми

Діаграма 1. Результати оцінювання чинників посилення спроможності.....	16
--	----

PISA 2018

АНАЛІЗ ЧИННИКІВ ПОСИЛЕННЯ СПРОМОЖНОСТІ (АЧПС): УКРАЇНА

1. Вступ та довідкова інформація

Програма міжнародного оцінювання учнів PISA (Programme for International Student Assessment) – це трирічне міжнародне дослідження, яке має на меті оцінювання освітніх систем світу шляхом проведення тестування вмінь і знань 15-річних школярів. Починаючи з 2000 року PISA проводить тестування учнів в усьому світі з читання, математики та природничих дисциплін. Тести складаються із завдань відкритої форми та завдань з множинним вибором відповідей, згрупованих за текстовими фрагментами з викладом ситуацій реального життя. Загальний час розв'язання всіх тестових завдань становить близько 390 хвилин, але школярам пропонується кілька комбінацій різних частин тестових завдань, тому для кожного з учнів час тесту становить лише близько двох годин.

Також під час оцінювання збирається фонові інформація про учнів та дані про те, яким чином керівництву їхніх шкіл вдається враховувати фактори, що впливають на продуктивність учнів. Учні та директори шкіл також відповідають на запитання в опитувальниках з метою забезпечення інформації про учнів, школу та досвід навчання, разом з інформацією про шкільну систему навчання та навчальне середовище в більш широкому плані. Керівні органи мають можливість використовувати результати PISA для порівняльної оцінки знань та вмінь школярів у своїй країні із знаннями та вміннями школярів інших країн, встановлювати стратегічні цілі з урахуванням визначених цілей, уже досягнутих іншими освітніми системами, а також учитися на висновках з політичних та практичних дій, застосовуваних в інших країнах.

У деяких випадках, коли країна є новою учасницею програми, до підготовчого стадії оцінювання входять наступні три етапи, що підтримуються ОЕСР і партнерами цієї організації: по-перше, це аналіз чинників посилення спроможності (АЧПС), що ґрунтується на технічних стандартах PISA; по-друге, розробка плану посилення спроможності (ППС), у якому надаються рекомендації щодо розв'язання проблем, виявлених в АЧПС; по-третє, розробка плану реалізації проекту (ППП), в якому буде інтегровано міжнародний графік реалізації програми та додаткову контекстну інформацію для детального осмислення всіх подальших дій, ресурсів та обов'язків, необхідних для реалізації циклу PISA-2018.

2. Методологія

Розробка та застосування рамкового документу АЧПС для України пройшли три окремі етапи. На першому етапі було здійснено аналіз первинної документації з метою розробки первинного набору критеріїв оцінювання та попередніх даних для структури оцінювання разом з картою ключових зацікавлених сторін для опитування. На другому етапі передбачалося пілотування первинної структури оцінювання в контексті країни та збір даних для оцінювання, головним чином, через опитування та аналіз документації. Останній етап складався з уточнення та доповнення структури аналізу та складання звіту з метою сприяння розробці плану посилення спроможності. На кожному етапі результати аналізу передавалися ключовим зацікавленим сторонам в країні для

забезпечення загального розуміння підходу та результатів аналізу потреб. У наступних підрозділах буде розглянуто кожний з цих етапів більш детально

2.1. Структура рамкового документу «Аналіз чинників посилення спроможності»

В цьому розділі представлена структура рамкового документу АЧПС. Рамковий документ складається (у робочому варіанті) зі 123 елементів спроможності, потрібних для реалізації та використання зацікавленими сторонами матеріалів PISA-2018. Кожен елемент визначається загальним описом та описами рівнів розвитку (не більше чотирьох, залежно від застосованих до кожного з елементів) відповідно до нормативних визначень, описаних у розділі 2.2.

Організаційна структура рамкового документу є ієрархічною, де кожен елемент спроможності, важливий для проекту PISA-2018, розміщується в межах одного з трьох основних аспектів:

- аспект контекстного середовища, що охоплює законодавчий контекст і культуру, які сприяють реалізації проекту, та зацікавлені сторони, які здійснюють використання результатів;
- організаційний аспект, що його охоплює Національний центр (НЦ) та будь-які національні/державні установи, безпосередньо залучені до реалізації проекту;
- індивідуальний аспект, що охоплює співробітників НЦ та пов'язані з ним організації, зокрема національного координатора проекту (НКП) та її команду.

У межах кожного з трьох аспектів елементи поділяються відповідно до вимог проекту PISA, для яких вони першорядно необхідні. Вимоги PISA – це основні послідовні етапи проекту, починаючи з встановлення НЦ та закінчуючи поширенням результатів серед зацікавлених сторін для підтримки прийняття рішень:

- призначення НКП та створення НЦ;
- збір і підтвердження інформації про школи та учнів з метою визначення популяції для оцінювання, зумовленого визначенням мов, які зроблять доступними матеріали для оцінювання та визначення критеріїв для розширення вибірок шкіл та учнів;
- встановлення протоколів безпеки для НЦ та національних партнерів;
- узгодження відповідного збільшення/адаптації/перекладу інструментів, посібників та інструкцій, а також здійснення пілотного етапу та вивірення з міжнародними партнерами, у тому числі розробка національного компоненту;
- прийняття рішення про масштаб національної адаптації, кількість мов оцінювання та узгодження відповідного збільшення/адаптації/перекладу інструментів, посібників та інструкцій, а також здійснення пілотного етапу та вивірення матеріалів з місцевими перекладачами, предметними експертами та міжнародними партнерами;
- організація планів щодо місцевого друку матеріалів оцінювання та перевірка якості друку та паперу усіх мовних варіантів, що будуть запропоновані, зберігаючи при цьому дотримання умов безпеки;
- спілкування та координація дій зі школами, що братимуть участь в оцінюванні;

- спілкування та координація дій з міжнародними партнерами для здійснення вибірки учнів в кожній школі;
- набір та підготовка адміністраторів з проведення тестування, які не мають жодного безпосереднього відношення до учнів, які братимуть участь у тестуванні та які є досить досвідченими та компетентними для проведення таких тестових сесій згідно з установленими приписами, інструкціями та процедурами;
- планування процесу забезпечення якості таким чином, щоб координатори з питань моніторингу якості PISA могли відвідувати школи з вибірки під час тестових сесій для нагляду за якістю сесій та проводити документування інформації щодо неї;
- планування кадрового забезпечення та ресурсів (технічних та матеріальних), необхідних для перевірки відповідей на відкриті завдання тестових зошитів і відкриті запитання контекстних опитувальників та управління даними;
- створення тренінг-плану – графіку відвідування навчальних сесій ключовими співробітниками НЦ;
- підготовка та розповсюдження тестових матеріалів у школах з додержанням вимог безпеки, що гарантують надійне прибуття матеріалів на місця без ушкоджень та/або змін;
- моніторинг відсотків шкіл та учнів, що надали відповіді координовано з міжнародними та національними партнерами, за необхідності;
- закодовані тестові зошити для учнів буде передано міжнародному партнерові для перевірки міжнародним шифрувальником (International Coder Review/ICR);
- НКП, за погодженням з органами управління освіти, міжнародними партнерами, Секретаріату ОЕСР та відповідними партнерами у сфері розвитку здійснює перегляд бази даних країни та проекту плану дослідження для складання національного звіту;
- НКП забезпечує матеріали та рекомендації для складання національного звіту з урахуванням політичних/стратегічних пріоритетів, які мають допомогти визначити зміст та аналіз, представлені в національному звіті;
- НКП розробляє національний план поширення інформації про участь своєї країни в проєкті PISA та про відповідні результати оцінювання;
- створення звітної документації та її візуалізації;
- поширення результатів серед різних категорій населення;
- поширення результатів серед ключових зацікавлених сторін.

Така структура сприяє визначенню пріоритетів різних елементів спроможності впродовж всієї реалізації проєкту.

На випадок потреби у подальшій інформації кожен елемент також додається до одного або декількох первинних документів для того, щоб виправдати його використання в рамковому документі.

2.2. Використання рамкового документу

Метою рамкового документу АПНС є сприяння розвитку внутрішньої спроможності країни для реалізації програми PISA. В рамковому документі представлено покроковий підхід до 1) оцінювання поточної спроможності для реалізації програми PISA, 2) встановлення цілей стосовно дій, що передбачені програмою PISA, а також 3) планування заходів у сфері розвитку. Проте, рамковий документ не розглядається як статичний, оскільки за необхідності його доповнюють та уточнюють, базуючись на інформації, яка виникає упродовж процесу збору даних.

Рубрики за параметрами для оцінювання підлягають розгляду з боку зацікавлених сторін з метою виявлення поточного стану кожного з елементів. Інформація може збиратися за допомогою будь-якої доречної методології оцінювання потреб, наприклад, опитувальника або інтерв'ю. Кожна заповнена рубрика також містить в собі обґрунтування простою мовою кожної наданої оцінки. Коли усі рубрики заповнені, ключові зацікавлені сторони перевіряють оцінки та обґрунтування разом із стислим резюме. Якщо виникають будь-які нові вимоги під час збору інформації або у процесі перевірки, їх можна додати до рамкового документу та проіндексувати за його допомогою.

Для кожного елементу визначається попередній рівень цільової спроможності, та разом із цільовими оцінками вноситься основна інформація для планування посилення спроможності. Є можливість призначити відповідальність за розвиток певних елементів спроможності та розподілити різноманітні ресурси (людина, час, гроші), а також встановити очікувані дати початку/закінчення. Ця інформація використовується для визначення пріоритетів різних цілей посилення спроможності та для розробки плану щодо нього.

Рамковий документ та інструменти для його використання доступні за посиланням <https://polymetrika.org/ILSA>.

2.3. Аналіз первинної документації

Розробка та застосування рамкового документу АПНС базується на трьох первинних документах:

1. Технічні стандарти PISA. Цей документ деталізує стандарти якості, які є вимогами для успішної участі у програмі PISA.
2. Посібник для національного координатора проекту (НКП) PISA. Цей документ визначає послідовність дій, а також надає опис рекомендованих ресурсів, що потрібні для реалізації програми PISA.
3. «Системний підхід для кращих освітніх результатів: оцінювання учнів» (Systems Approach for Better Education Results – Student Assessment/SABER-SA). Рамковий документ SABER надає опис загального контексту оцінювання учнів в країні. Зокрема, розробка рамкового документу АПНС фокусується на великомасштабних оцінюваннях, зокрема на національних та міжнародних оцінюваннях. Цей документ доповнює базову документацію PISA та допомагає доповнити інформацію з вимог для участі в програмі та провести перевірку більш широкого обсягу сприятливого контексту, що дозволяє таку участь. Цей аспект включає в себе такі питання, як стабільність проекту, соціальний, культурний та економічний мікроклімат, які є необхідними для конструктивного використання результатів PISA. В рамковому документі SABER використані такі рубрики, що класифікують різні елементи системи оцінювання країни як *нефункціональні*, *низькофункціональні*, *функціональні* й *високофункціональні*. Різні рівні характеризують те, якою мірою кожний з елементів може підтримати ефективну систему оцінювання, де

«функціональний» визначає мінімальний рівень, необхідний для стабільності системи оцінювання.

На першому етапі аналізу усі ці документи були переглянуті з точки зору сприятливого контексту і організаційного та індивідуального аспектів з метою визначення необхідних елементів кожного з них, потрібних для отримання результатів проекту PISA. Кожний елемент рамкового документу надає опис характерної особливості спроможності країни, до якої можливо звернутися із відповіддю, що містить цільове посилення спроможності. Хоча іноді розвиток одного елементу вимагає декількох заходів з посилення спроможності, заходи є досить схожими, оскільки вони засновані на подібних людських або фізичних ресурсах та здійснюють вплив на одну й ту саму групу зацікавлених сторін на рівні країни.

Для кожного з цих попередніх елементів проекту були визначені рівні розвитку за допомогою використання рубрикаційного підходу, встановленого інструментами SABER. Використовуючи заздалегідні припущення щодо ключових характеристик у вигляді одного з чотирьох рівнів, запропонованих SABER, для кожного наявного рівня кожного елементу проекту було визначено опис, складений простою мовою. Заповнення рубрики включає в себе опитування зацікавлених сторін з метою збору інформації щодо кожного елементу рубрики та подальшого визначення відповідного рівня його розвитку і складання обґрунтування його оцінки.

2.4. Нормативні визначення

З метою полегшення складання текстових описів для різних рівнів кожного з елементів рамкового документу до всіх трьох аспектів були розроблені нормативні визначення. У ході виявлення нових елементів та включення їх до рамкового документу ці нормативні визначення застосовувалися для текстового визначення кожного рівня нового елементу. Для деяких елементів один або більше з цих рівнів не застосовувалися; у таких випадках рівень залишався невизначеним, як і в оригінальних рубриках SABER.

Таблиця 1. Оцінювання елементів аспекту контекстного середовища: нормативні визначення, використані для кожного з елементів

Нефункціональний	У середовищі відсутня підтримка або наявні перешкоди, які заважають реалізації проекту.
Низькофункціональний	Наявні політичні, економічні або соціальні структури, які можливо адаптувати для сприяння реалізації.
Функціональний	Наявні політичні, економічні або соціальні структури, які здатні підтримати реалізацію.
Високофункціональний	Політичні, економічні або соціальні структури наразі вже забезпечують підтримку в аналогічних заходах.

Таблиця 2. Оцінювання елементів організаційного аспекту: нормативні визначення, використані для кожного з елементів

Нефункціональний	Можливість взяти на себе цю роль відсутня.
Низькофункціональний	Існує деяка спроможність, але вона не утворює послідовну адміністративну структуру.
Функціональний	Існує деяка спроможність в межах послідовної адміністративної структури, але для того, щоб взяти на себе відповідальність, може чогось бракувати (ресурсів, навичок тощо).
Високофункціональний	Спроможність утворює послідовну структуру та має достатньо ресурсів для того, щоб взяти на себе відповідальність без розвитку додаткової спроможності.

**Таблиця 3. Оцінювання елементів індивідуального аспекту:
нормативні визначення, використані для кожного з елементів**

Нефункціональний	Окремі особи не мають навичок та/або чинять опір розвитку необхідних навичок.
Низькофункціональний	Окремі особи мають базові знання або особисті якості, які дозволять їм набути необхідні навички або якості.
Функціональний	Окремі особи мають достатні знання, зацікавленість та здібності, щоб забезпечити розвиток необхідних навичок або якостей після нетривалого тренінгу на робочому місці та/або самостійного навчання та практики.
Високофункціональний	Окремі особи вже мають необхідні навички або якості.

2.5. Аналіз пілотування

Рамковий документ АПНС був використаний у контекстах декількох країн шляхом проведення досконалого опитування різних представників зацікавлених сторін, що мали відношення до системи освіти та більш широкого сектора освіти. Особлива увага приділялася діячам, пов'язаним із розробкою, використанням та тлумаченням освітніх тестувань. Суб'єкти опитування обираються за методологією «снігової грудки», коли невелика кількість відомих респондентів допомагають залучити додаткових учасників з кола своїх знайомих. Ця методологія, як правило, є ефективною стратегією для обговорення місцевих протоколів організації та проведення зустрічей та зв'язку з експертами в рамках освітнього співтовариства. Вхідним пунктом до процесу зазвичай виступає НКП PISA (та/або провідні співробітники установи, що здійснюють реалізацію проекту). Потім обсяг розширюється та включає педагогів, інших спеціалістів з оцінювання, інші урядові відомства (наприклад, вищої освіти, статистики, професійно-технічні), партнерів з розвитку та провідні голоси обговорення національних освітніх питань. Кожний учасник обирається на основі його/її знань або компетенцій. Даний процес повторюється в одному, двох або всіх трьох аспектах аналізу.

Кожному суб'єктові ставляться детальні запитання стосовно елементів рамкового документу АПНС. Конкретні формати інтерв'ю можуть відрізнятися залежно від зацікавленості та знань респондентів, але взагалі витримується базова структура:

- суб'єктам надається детальна інформація про PISA та мету оцінювання потреб спроможності, а також про роль, яку відіграє інтерв'ю у розробці рамкового документу до такого оцінювання.
- для кожного з представлених у попередньому рамковому документі елементів, що мають відношення до їхніх інтересів та досвіду, суб'єктів просять описати поточний стан елементу, а також будь-які характерні риси або залежні фактори, що мають відношення до нього, наприклад, назвати головних діячів, що відповідають за кожний елемент та впливають на історичні питання щодо виконання побідних дій (у цій частині суб'єкти мають можливість переглянути та прокоментувати стислі резюме попередньо зібраної інформації).
- суб'єктів просять добровільно надати будь-яку додаткову інформацію, що стосується будь-якого з трьох аспектів АПНС.
- суб'єктів просять визначити та, за необхідності, представити інтерв'юера додатковим суб'єктам, що володіють інформацією або досвідом стосовно тем, порушених в інтерв'ю.

2.6. Консультації із зацікавленими сторонами

Більшість консультацій проходили у вигляді інтерв'ю формату один-на-один або у групі та спостережень за зацікавленими сторонами під час зустрічей. Такі інтерв'ю були заплановані НКП та проводилися в присутності НКП. В Україні керівні обов'язки НЦ взяв на себе Український центр оцінювання якості освіти (УЦОЯО). НКП є Тетяна Сергіївна Вакуленко.

2.7. Уточнення та доповнення

Після того, як інформація, що була зібрана на початковому етапі інтерв'ю та перегляду документів, була зведена та узагальнена, основні висновки з неї були передані зацікавленим сторонам для перевірки. Додаткова інформація, зібрана під час другого етапу, була проаналізована з метою виявлення елементів, яких не вистачало у попередньому рамковому документі та уточнення визначень в рубриках. За необхідності, між другим та третім етапами відбувалися повторні зустрічі із суб'єктами, упродовж яких були отримані додаткові уточнення. Якщо у процесі перевірки були виявлені чітко визначені передумови для наявних елементів, рамковий документ було доповнено додатковими елементами.

Кожний елемент спроможності також перевіряється щодо визначення бажаної спроможності. Для розробки подальшого плану посилення спроможності використовуються конкретні подробиці, надані під час інтерв'ю суб'єктами стосовно цілей розвитку.

Нижче наведено перелік представників зацікавлених сторін, що надали інформацію, яка була включена в даний звіт.

Таблиця 4. Представники зацікавлених сторін, що були опитані консультантом

Ім'я	Посада	Контактні дані
Альзбета Чмеларова	Радник Посольства Чеської Республіки в Україні	Україна, м. Київ, Ярославів Вал, 34А alzbeta_chmelarova@mzv.cz
Бескова Наталія Володимирівна	Заступник директора Департаменту загальної середньої та дошкільної освіти, Міністерство освіти та науки України	Україна, 01135, м. Київ, Проспект Перемоги 10
Бойко Валерій Іванович	Заступник директора УЦОЯО	Україна, м. Київ, вул. Винниченка 5 УЦОЯО
Болюбаш Ярослав Якович	Відповідальний секретар Спілки ректорів вищих навчальних закладів України	Україна, 01033, м. Київ, вул. Володимирська 60 200yar@ukr.net +38 044 239 31 15
Бугров Володимир Анатолійович	Проректор з науково-педагогічної роботи Київського національного університету імені Тараса Шевченка	Україна, 01033, м. Київ, вул. Володимирська 60 bugrov@univ.kiev.ua +38 044 239 34 45
Буряченко Ольга	Головний спеціаліст Відділу міжнародних освітніх проектів Управління міжнародного співробітництва та європейської інтеграції, Міністерство освіти і науки України	Україна, 01135, м. Київ, Проспект Перемоги 10 o_buriachenko@mon.gov.ua +38 044 481 32 78
Вакуленко Тетяна Сергіївна	НКП, УЦОЯО	Україна, м. Київ, вул. Винниченка 5 УЦОЯО vakulenko_tetyana@ukr.net
Ващаєва Наталія Анатоліївна	Завідувач сектору статистики, Інститут освітньої аналітики	Україна, м. Київ, вул. Винниченка 5 УЦОЯО
Володимир Белімов	Головний спеціаліст, Відділ міжнародних освітніх проектів Управління міжнародного співробітництва та європейської інтеграції, Міністерство освіти і науки України	Україна, 01135, м. Київ, Проспект Перемоги 10 v_belimov@mon.gov.ua +380 44 481 3278 www.mon.gov.ua
Георгій Касьянов	Інститут розвитку науки	
Денисюк Оксана Яківна	Директор, Інститут освітньої аналітики	Україна, м. Київ, вул. Винниченка 5 УЦОЯО

14 – PISA-2018. АНАЛІЗ ПОТРЕБ ДЛЯ ПОСИЛЕННЯ СПРОМОЖНОСТІ: УКРАЇНА

Женг Жанг	Старший програмний аналітик секції розвитку та співробітництва Посольства Канади, уряд Канади	Україна, 01901, м. Київ, вул. Костьольна 13А Посольство Канади в Україні zheng.zhang@international.gc.ca +380 44 590 3163 www.kyiv.gc.ca
Іван Почух	Надзвичайний і Повноважний Посол, Посольство Чеської Республіки в Україні	Україна, м. Київ, Ярославів Вал, 34А
Ігор Андрейко	Заступник директора з проєктів, USETI Альянс, Американські Ради з міжнародної освіти	Україна, 01001, м. Київ, вул. Еспланадна 20, 6й пов. iandreyko@useti.org.ua +38 044 289 3952, 289 3953, 289 3977, 290 3978 www.useti.org.ua www.americancouncils.org.ua
Ігор Хейфец	Старший економіст, Світовий банк	
Карандій Вадим Анатолійович	Директор УЦОЯО	Україна, м. Київ, вул. Винниченка 5 УЦОЯО
Когут Ірина Богданівна	Аналітик аналітичного центру CEDOS	Україна, м. Київ, вул. Кропивницького 4, к. 7, CEDOS
Кремень Василь Григорович	Президент Національної академії педагогічних наук України, президент Товариства «Знання» України, Президент Спортивної студентської спілки України, дійсний член Національної академії наук України, дійсний член Національної академії педагогічних наук України, доктор філософських наук, професор	Україна, 04053, м. Київ, вул. Січових Стрільців (колишня Артема) 52-А president@naps.gov.ua +38 044 226 31 80 +38 044 481 37 01
Ліліана Жиліна	помічник уповноваженого з питань торгівлі, Служба уповноважених з питань торгівлі, Уряд Канади	Україна, 01907, м. Київ, вул. Костьольна, 13А, Посольство Канади liliana.zyhлина@international.gc.ca +38 044 590 3153 +38 050 330 5323
Людмила Таценко	Голова Відділу освіти, Британська Рада	Україна, 04070, м. Київ, вул. Григорія Сковороди 4/12 lyudmila.tatsenko@britishcouncil.org.ua +380 44 490 5600 www.britishcouncil.org.ua
Лямічев Віталій Валентинович	Заступник директора, Інститут освітньої аналітики	Україна, м. Київ, вул. Винниченка 5 УЦОЯО
Ляшенко Олександр Іванович	Голова відділу, академік-секретар, доктор наук, Національна академія педагогічних наук України	Україна, 04053, м. Київ, вул. Січових Стрільців (колишня Артема) 52-А o.lyashenko@gmail.com +38 044 4813705 +38 050 3572636 www.naps.gov.ua
Марина Малигіна	Регіональний менеджер (Україна, Білорусь, Молдова), Pearson Education Ltd	marina.malgina@pearson.com +380 67 441 5321 www.pearson.com.ua
Міхал Сітек	НКП PISA у Польщі	Польща, Варшава, вул. Горчєвска 8 01-180 Інститут освітніх досліджень m.sitek@ibe.edu.pl
Наталія Дорош	Головний спеціаліст з питань освіти, Microsoft	Україна, 01032, м. Київ, вул. Жиланська 75, БЦ Євразія nadorosh@microsoft.com +38 044 392 89 19 +38 067 322 35 27 www.microsoft.ua
Новосад Ганна Ігорівна	Начальник Управління міжнародного співробітництва та європейської інтеграції, Міністерство освіти і науки України	Україна, 01135, м. Київ, Проспект Перемоги 10 a_novosad@mon.gov.ua anja.novosad@gmail.com
Олег Шаров	Директор Департаменту вищої освіти, Міністерство освіти і науки	Україна, 01135, м. Київ, Проспект Перемоги 10
Олена Колеснікова	Директор, Федерація роботодавців	Україна, 01025, м. Київ вул. Володимирська 4, оф. 9 kolesnikova@fedmet.org (044) 279 03 04

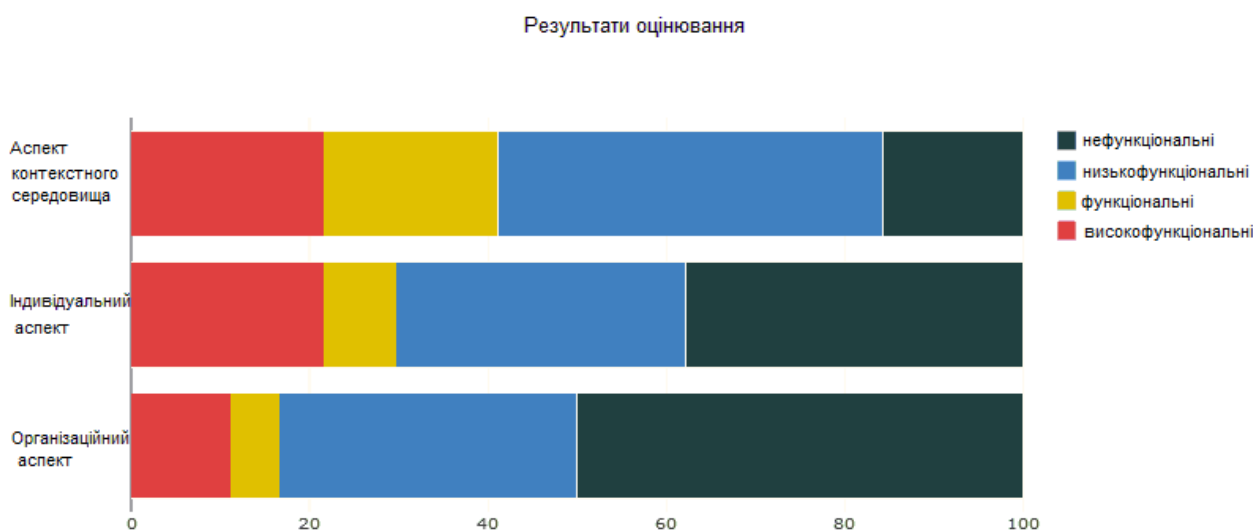
Онаць Олена Миколаївна	Асоціація керівників шкіл України	Україна, 04053, м. Київ, вул. Січових Стрільців (колишня Артема) 52-А
Родіон Колишко	Заступник Генерального директора, директор департаменту розвитку трудового потенціалу та корпоративної соціальної відповідальності, Федерація роботодавців України	Україна, 01030, м. Київ, Вул. М. Коцюбинського 1 rodionkolyshko@fru.org.ua +38 044 251 70 21 +38 050 385 20 34 www.fru.org.ua/ua
Саймон Вільямс	Директор/аташе з питань культури Посольства Великобританії в Україні, Британська Рада	Україна, 01025, м. Київ, вул. Володимирська 4, оф. 9 simon.williams@britishcouncil.org.ua +380 44 490 5600 +380 50 448 3146
Совсун Інна Романівна	Перший заступник Міністра, Міністерство освіти і науки України	Україна, 01135, м. Київ, Проспект Перемоги 10
Стрелюк Ольга Валеріївна	Заступник директора УЦОЯО	Україна, м. Київ, вул. Винниченка 5 УЦОЯО
Тамара Паливода	координатор тренінгових програм Агентства США (USAID) з міжнародного розвитку	м. Київ
Хобзей Павло Кузьмович	Заступник Міністра, Міністерство освіти і науки	Україна, 01135, м. Київ, Проспект Перемоги 10 khobzey@mon.gov.ua khobzey@ukr.net +38 (044) 23 660 08
Щітка Любов Дмитрівна	Голова Відділу міжнародних освітніх проектів Управління міжнародного співробітництва та європейської інтеграції, Міністерство освіти і науки України	Україна, 01135, м. Київ, Проспект Перемоги 10
Юлія Коба	Програмний аналітик секції розвитку та співробітництва Посольства Канади, уряд Канади	Україна, 01901, м. Київ, вул. Костьольна 13А Посольство Канади в Україні yulia.koba@international.gc.ca +380 44 590 31 29 +380 50 381 6062 www.kyiv.gc.ca
Ярема Бачинський	Директор Американських Рад з міжнародної освіти в Україні	Україна, 01001, м. Київ, вул. Еспланадна 20, 6й пов. yarema@americancouncils.org.ua +38 044 289 3952, 289 3953, 289 3977, 289 3978 www.americancouncils.org.ua

3. Пріоритети розвитку спроможності

Результати АПНС вказують на те, що, як і багато інших учасників, які вперше беруть участь у PISA, Україна має адекватну спроможність для реалізації програми та задовольняє технічним стандартам. Проте, недоліки спроможності, наявні в контекстному середовищі, можуть обмежити повернення інвестицій України у програму PISA. Ризик недостатньої віддачі від внеску може далі обмежити стабільність проекту через знеохочення необхідних початкових внесків та довгострокових зобов'язань.

На Діаграмі 1 зображено головні недоліки спроможності на рівні аспекту контекстного середовища, в той час як організаційна здатність є відносно сильною.

Діаграма 1. Результати оцінювання чинників посилення спроможності

3.1. Індивідуальний аспект

Недоліки у межах аспекту необхідного індивідуального потенціалу, як правило, є наслідком обмеженого досвіду проведення міжнародних великомасштабних оцінювань або взагалі його відсутності. Національна команда, яка попередньо здійснювала проведення вивчення «Тенденцій в міжнародній практиці викладання математичних та природничих дисциплін» (Trends in International Mathematics and Science Study/TIMSS) у 2007 та 2011 роках, більше не працює в УЦОЯО. Однак, більшість членів команди TIMSS буде задіяною у реалізації програми PISA через Інститут освітньої аналітики (за місцем їхнього знаходження) для підтримки планування вибірки та аналізу і обробки даних. Швидше за все, багато значних проблем нестачі потенціалу на індивідуальному рівні можливо буде вирішити шляхом проведення міжнародними партнерами звичайних навчальних семінарів та за допомогою їхніх ресурсів.

Перше, що потрібно у роботі над індивідуальним потенціалом, це розвиток управлінської компетентності в УЦОЯО. Обов'язки щодо управління проектом розподілятимуться між НКП та іншими співробітникам УЦОЯО управлінської ланки. PISA представляє собою великий та складний проект, що потребує внесків з боку багатьох різних установ та керівних структур, які в свою чергу мають бути скоординовані відповідно до суворого міжнародного графіку та технічних стандартів. Команда керівників PISA одержить користь від навчання стратегіям управління проектами, які є універсальними для проектів такого масштабу та складності.

3.2. Організаційний аспект

Організаційний потенціал УЦОЯО добре підходить для адміністрування та обробки даних PISA. Загальний обсяг роботи з адміністрування PISA є меншим за обсяг звичайного адміністрування зовнішнього незалежного оцінювання. За вимогами до спроможності транспортні ресурси, персонал для здійснення збору даних, ресурси для управління даними та протоколи безпеки, що вже є в Україні, перевищують задовільний рівень «Технічних стандартів PISA». Можливо, знадобляться невеликі операційні зміни для пристосування стандартів та протоколів PISA.

Одною сферою, яка, ймовірно, потребує уваги, є інфраструктура ІТ, в тому числі конфігурації як програмного забезпечення, так і серверів. Нещодавно ІТ ресурси УЦОЯО були значно ушкоджені та не підлягають використанню внаслідок корупційних кримінальних дій за участю колишніх співробітників ІТ-відділу. Наразі нові співробітники ІТ-відділу працюють над відновленням критично важливих додатків та інфраструктури, та, можливо, ситуація вимагатиме безперервного моніторингу для забезпечення належного виконання дій, пов'язаних із PISA, відповідно до графіку реалізації програми.

3.3. Аспект контекстного середовища

Більш реальну загрозу реалізації програми PISA в Україні, яка може знизити її можливість, становить коливання політичної підтримки програми упродовж повного 4-річного циклу. Хоча уряд офіційно прагне брати участь у PISA 2018, історія української освітньої політики має приклади різких змін протягом коротких періодів часу, наприклад, упродовж двох років відбулося і введення 12-річної школи, і поступова відмова від неї. Незважаючи на найкращі наміри, в умовах нинішньої економічної кризи в Україні та щорічного дискреційного виділення коштів на впровадження програми PISA-2018 існує ймовірність того, що держбюджет не фінансуватиме її увесь час. Під час реалізації TIMSS у 2011 році проект зіштовхнувся з таким сценарієм; після виконання усіх вимог проекту через брак фінансування його було закрито ще до завершення складання національної звітності, що фактично звело до мінімуму користь від усіх неперворотних витрат за проектом.

Потенціальна нестабільність реалізації програми PISA посилюється за рахунок обмежень потенціалу контекстного середовища використовувати результати дослідження PISA та здобувати зиск від процесу його реалізації. Хоча, звичайно ж, для України є можливим здійснити участь у PISA в циклі 2018 року шляхом дотримання лише мінімальних вимог для цього, такий перебіг дій може мати довгострокові негативні наслідки не тільки для стабільності PISA, але й для потенціалу розвитку освітнього сектору України взагалі.

У нинішніх економічних умовах участь у PISA являє собою значні фінансові зобов'язання з використанням дефіцитних коштів та ресурсів. Такі ресурси могли б інакше бути застосованими для того, щоб зосередитися на певній кількості поточних ініціатив, у тому числі на розробці навчальних програм, що базуються на розвитку компетентностей, на раціональному впровадженні 12-річної школи, розширенні зовнішнього незалежного оцінювання до 9-го класу, впровадженні ІСУО та посиленні потенціалу проведення освітніх досліджень як урядом, так і на базі вищих навчальних закладів. Проте згідно з поточним галузевим планом кожна із цих програм виконується незалежно, тобто без застосування послідовної структури, яка б передбачала узгоджене використання ресурсів та очікуваних результатів.

У разі, якщо PISA також реалізуватиметься незалежно від інших ініціатив, доведеться змагатися з ними за певні людські та фізичні ресурси, головним чином через схожість процесів здійснення між цими програмами та PISA. Потенційний брак погодженості спільних цілей ставить під загрозу терміни реалізації всіх проектів. Наприклад, Інститут освітньої аналітики несе відповідальність за розробку та забезпечення структури шкільної вибірки. При відсутності повних фінансових та адміністративних шкільних даних в Міністерстві Інституту знадобиться розробити короткострокову стратегію, яка б змогла доцільно використати фінансові дані для отримання даних про школу. Водночас Інститут також несе відповідальність за впровадження ДІСО. Ефективна інформаційна система управління освітою (ДІСО) і буде функціонувати як структура шкільної вибірки, але намагатися розробити структуру вибірки окремо означає неефективно використати ресурси, виділені для однакових по суті цілей: ідентифікації шкіл і розробки бази даних для зберігання та отримання певної інформації про них.

Впровадження програми PISA в мінімальному обсязі несе ризики щодо використання проектного бюджету таким чином, що в результаті не обов'язково буде створена інфраструктура, яка б стала у нагоді для зменшення витрат на майбутні цикли PISA. Очікування високовартісних майбутніх циклів може знеохотити прагнення подальшої участі у дослідженні PISA. Значно ефективнішим та дієвим способом буде скоординувати впровадження PISA з такими наявними програмами для розвитку стабільної спроможності та інфраструктури в Україні.

З іншого боку, навіть висока вартість початкового циклу PISA може бути виправданою інвестицією у разі, якщо інформація, отримана за допомогою дослідження, буде ефективно використана. Звичайно ж, в Україні немає порівняного джерела національної інформації про якість і можливі фактори, що визначають набуття навичок. На відміну від багатьох розвинених країн, що брати участь у декількох міжнародних оцінюваннях при одночасних вибіркових великомасштабних тестуваннях та учнівських іспитах, що проводяться на національному рівні, Україна має лише одну програму великомасштабного оцінювання. Хоча усі учні одинадцятих класів проходять тестування, зосереджене на перевірці загальної грамотності, вибірка учнів, що беруть участь у зовнішньому незалежному оцінюванні з математики, літератури та природничих дисциплін, не може бути прирівняною до загальної популяції школярів. Отже, результати не можуть бути використаними для того, щоб зробити висновки щодо ефективності освіти на регіональному або інституційному рівнях. Крім того, зміни в методології зменшують корисність цієї програми для моніторингу якості системи з плином часу, а також відсутність масштабних контекстних даних, які містили б дані оцінювання, обмежує їхню корисність для проведення кореляційного аналізу.

Переваги даних, отриманих з дослідження PISA, є очевидними, але їх потрібно проаналізувати, та результати потрібно пояснити та поширити для того, щоб ці дані могли бути насправді корисними та сприяти удосконаленню навчання в країні. В зв'язку з цим нинішній дослідницький потенціал та інфраструктура є ризиком для корисності PISA в Україні. Так історично склалося, що поширенням інформації про освіту в публічному секторі займається Національна академія педагогічних наук України. Ця роль в основному зосереджена на уточненні теорії і принципів педагогіки та управління школою, а також на розробці підручників. Академія є корисним зберігачем знань для українських освітян, але її спроможність не дуже підходить для складних статистичних методів на основі даних, застосування яких вимагає PISA.

Є декілька організацій, здатних проводити кількісні дослідження, в тому числі УЦОЯО, які браатимуть участь в аналізованні та поширенні результатів, але вони є обмеженими з точки зору людських ресурсів. Новостворений Інститут освітньої аналітики має чіткий мандат на проведення та підтримку кількісних досліджень. Але ця установа знаходиться на ранньому етапі впровадження розробки банку даних для представлення первинних даних і не є готовою для того, щоб взяти на себе весь комплекс навантажень, пов'язаний із проведенням дослідження та аналізом його результатів. Університети також спроможні проводити кількісні дослідження, судячи з їхніх незалежних (дещо координованих Спілкою ректорів) дослідницьких програм.

Проте, жодна з цих організацій не має групи зв'язку, яка б спеціалізувалася на залученні засобів масової інформації та широкої громадськості до питань освіти, особливо, коли така діяльність вимагає пояснення складних статистичних результатів. Для здійснення такої діяльності необхідна спроможність забезпечується приватним некомерційним аналітичним центром CEDOS, який регулярно проводить аналіз даних та оприлюднює статистичні результати з освітніх питань в Україні. На жаль, сфера діяльності аналітичного центру CEDOS обмежується невизначеністю фінансування організації, що базується на цільових грантах.

Усі ці організації мають додаткові сильні та слабкі сторони. Схоже, що жодна з них не має можливості самостійно нести повну відповідальність за аналіз результатів PISA та їх поширення

серед усіх зацікавлених сторін. Проте, кращі шанси для забезпечення інформаційних потреб керівних органів освітнього сектору, а також непрямих зацікавлених сторін виникають за умов співпраці між організаціями над спільною програмою дослідження.

Таким чином, припустимо, що роботодавці є основними отримувачами користі від різних видів загальних компетентностей, які оцінюються у PISA. Однак, їх зазвичай не залучають до розробки програм проекту, засновуючись на даних другої ланки. Розробка широкої дослідницької платформи могла б сприяти залученню подібних зацікавлених сторін, чий інтерес зрідка бувають безпосередньо врахованими. Спілкування з Федерацією роботодавців та Спілкою роботодавців показало, що вони мають бажання зробити внесок в програму дослідження та отримати корисну інформацію з результатів PISA для того, щоб розробляти програми навчання та оцінювання вмінь на робочих місцях. Результати також можуть бути використані для цілей планування, прогнозування нестачі кваліфікованих кадрів або інформування в сфері внутрішніх та міжнародних інвестицій тощо.

Головним фактором, що обмежує максимальну участь України у проекті PISA, є доступний бюджет. Поточний бюджет УЦОЯО не є достатнім для покриття очікуваних експлуатаційних витрат PISA, його дефіцит вимагає небюджетних внесків (а саме забезпечення технікою, фінансування окремих видів робіт тощо) від УЦОЯО, що зможе гарантувати успішну реалізацію проекту. Такі внески не є стабільними у довгостроковій перспективі, що означає використання додаткових ресурсів для збільшення масштабів участі України в дослідженні PISA. На щастя, в Україні існує велика активна спільнота донорів, в тому числі як національні, так і іноземні агенції, що надають допомогу, міжнародні партнери у сфері розвитку та донори приватного сектору. Координування дій у межах спільноти донорів не проводиться на регулярній основі, але вже існує сильне лідерство в узгодженні нарад та пріоритетів з боку Посольства Чеської Республіки, Агентства США з міжнародного розвитку (the United States Agency for International Development/USAID) та Альянсу Програми сприяння зовнішньому тестуванню в Україні (the Ukrainian Standardized External Testing Initiative Alliance/USETI Alliance). Багато з таких зацікавлених сторін висловили зацікавленість у підтримці впровадження програми PISA, але їх варто залучити до участі якомога раніше для того, щоб гарантувати відповідність плану розвитку спроможності та/або програми дослідження їхнім інституційним мандатам.

4. Подальші кроки

Як вже зазначалося, більшість недоліків на індивідуальному та організаційному рівнях спроможності будуть усунені шляхом запланованих навчальних семінарів та ознайомлення з оперативними документами PISA. До того ж, для НКП та іншого оперативного персоналу має бути доступним взаємне навчання з більш досвідченими у питаннях PISA країнами, наприклад, Польщею, та/або спеціальне стажування для розвитку навичок управління, потрібних для ефективного керування складними процесами дослідження PISA. НКП може знадобитися додаткова канцелярська підтримка в рамках стратегії управління проектом.

Загальною темою, що лежить в основі стану результатів оцінювання контекстного контексту, є необхідність погодженої співпраці між партнерами та зацікавленими сторонами. Найближчим часом має бути створеним Координаційний комітет з наступним мандатом:

1. Визначення можливостей для злиття впровадження програми PISA з іншими наявними програмами. Зокрема, розподіл оперативних функцій між наявними програмами з аналогічними цілями та визначення шляхів використання міжнародних ресурсів PISA для підтримки реалізації наявних програм. Партнерам, залученим до співпраці, можливо,

також потрібно буде визначити додаткові ресурси, необхідні для підтримки додаткових оперативних функцій PISA.

2. Визначення вимог до інформації, що має бути направлена з боку програми дослідження PISA для підтримки прийняття рішень. Вимоги до запитуваної інформації також мають містити в собі детальні пояснення щодо способу передачі такої інформації (звіт, презентація, мультимедіа тощо) та осіб, відповідальних за її підготовку.
3. Визначення ресурсів, які можуть бути виділені для збільшення масштабів участі України в дослідженні PISA. У разі, якщо така підтримка має особливі вимоги, ці вимоги повинні бути чітко визначені для того, щоб гарантувати їх виконання у процесі реалізації програми PISA.
4. Визначення етапів проекту та узгодження графіку нарад, який може бути включено до плану реалізації проекту.

До членів Комітету мають входити старші посадові особи організацій-представників зацікавлених сторін, уповноважені для виділення інституційних ресурсів. Комітет має бути представленим організаціями, до яких входять зацікавлені сторони, визначені в АПНС, а також додаткові партнери з розвитку, що можуть мати особливу зацікавленість в інформаційних технологіях і рівності в освіті та оцінюванні. Головою Комітету має бути заступник Міністра, відповідальний за середню освіту, або особа, що може бути прирівняною до нього/неї за повноваженнями та компетенцією.

Результати АПНС та матеріали, надані Координаційним комітетом (з моменту виникнення їхньої доступності), будуть використані для розробки більш довгострокового плану посилення спроможності та плану реалізації проекту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ТА РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Embassy of Canada in Ukraine (2014), “The International Education Market in Ukraine”, Government of Canada, (International Education Market in Ukraine_updated October 2014.pdf).

Kasianov, G., “UKRAINE: Education Sector Overview 1990-2014”, Institute for Education Development, Kyiv, Ukraine, <http://iro.org.ua/en/main/research/21>.

NORRIC (April 2009), “A Nordic Recognition Network (NORRIC) Country Report. The Educational System of Ukraine”, Nordic Recognition Network, www.norric.org, (300_13 The Educational System of Ukraine.pdf).

Poroshenko, P. (2015), Decree of the President of Ukraine No. 5/2015 “On the “Ukraine-2020” Sustainable Development Strategy”, President of Ukraine.

Sitek, M. (2016), “Initial observations on key capacity constraints that may affect Ukraine’s ability to conduct the PISA assessment”, Warsaw, (Assessment Ukraine.pdf).

State Statistics Service of Ukraine (2015), “Ukraine 2014 Statistical Publication”, State Statistics Service of Ukraine, Kyiv, (zb_Uk_14_eng.pdf).

State Statistics Service Of Ukraine documents publishing, Demographic and social statistics /Education, https://ukrstat.org/en/operativ/menu/menu_e/osv.htm.

Vakarchuk, I.O. (2008), Ukraine Ministry of Education Order 25.12.2007 N 1171: On the external independent evaluation of educational achievements of graduates of secondary education who wish to enter higher education in 2008, <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0005-08>.

Zhuk, Iryna M. (ed.) (2014), “Statistical Yearbook of Ukraine for 2014”, State Statistics Service of Ukraine, Kyiv, (sz_2014_engl.pdf).

ДОДАТОК

ЕЛЕМЕНТИ АСПЕКТІВ АПНС: РЕЗУЛЬТАТИ ОЦІНЮВАННЯ

Цей Додаток є безпосереднім експортом даних з онлайн-платформи PISA (CNA application). Структура даної інформації створена за ієрархією, в якій аналіз кожного елементу вимог програми PISA розміщується за такими підкатегоріями: 1) три аспекти АПНС (контекстного середовища, індивідуальний, організаційний) та 2) вимоги проекту PISA (вимоги послідовних операцій для реалізації PISA). Під описом кожного елементу АПНС міститься оригінальне посилання для нього. Посилання вказує на документ, який є першоджерелом для елементу, що визначається, та на його числове позначення. В документах, де елементи не є понумерованими, зокрема посібник для НКП, посилання вказує на відповідний підзаголовок розділу. Оцінювання кожного елементу в рубриці обґрунтовано наданням певних контекстних подробиць щодо України.

Елементи аспектів АПНС: результати оцінювання

Організаційний	Нефункціональний	4	11%
	Низькофункціональний	2	6%
	Функціональний	12	33%
	Високофункціональний	18	50%
Індивідуальний	Нефункціональний	8	22%
	Низькофункціональний	3	8%
	Функціональний	12	32%
	Високофункціональний	14	38%
Контекстне середовище	Нефункціональний	11	21%
	Низькофункціональний	9	17%
	Функціональний	23	43%
	Високофункціональний	7	13%

Аспект АПНС 1. Контекстне середовище

Вимога проекту 1.2. Створення тренінг-плану – графіку відвідування навчальних сесій ключовими співробітниками НЦ

1. Фінансування НКП/НЦ для участі в міжнародних тренінгах та нарадах

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	Оцінка не визначена
Цільовий статус	(Високофункціональний) Виділені кошти доступні для участі в міжнародних тренінгах та нарадах

Обґрунтування: Уряд виділив кошти для участі НКП в міжнародних нарадах згідно з графіком PISA. Проте, додаткове навчання та розширення участі в міжнародних нарадах та тренінгах не передбачено бюджетом. Важко вирішуються питання з відшкодуванням витрат на відрядження. Кожний дозвіл вимагає взаємного узгодження від п'яти окремих бюрократичних органів, що обмежує здатність реагувати на виникаючі можливості.

2. Доступність НКП/НЦ для міжнародних тренінгів та нарад

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Високофункціональний) Час є спеціально розподіленим для участі в міжнародних заходах та підготовки до них
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: УЦОЯО несе відповідальність за моніторинг якості освіти в Україні та має чіткий мандат, що включає в себе впровадження програми PISA та звітування по її результатах. Проте, головним обов'язком УЦОЯО є Зовнішнє незалежне оцінювання (ЗНО), що відбувається двічі на рік. У випадку конфлікту ресурсів між вимогами PISA та ЗНО, пріоритет надаватиметься ЗНО.

Вимога проекту 1.3. Призначення НКП та створення НЦ

3. Угода про міжнародну участь

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Функціональний) Угоду про міжнародну участь підписано, але не погоджено
Цільовий статус	(Функціональний) Угоду про міжнародну участь підписано, але не погоджено

Обґрунтування: Угода про участь, як і всі інші офіційні документи, вимагає сертифікованого перекладу, перш ніж його буде офіційно погоджено. Внаслідок цього виникає затримка в часі між укладенням угоди та її офіційним прийняттям.

4. Надання першочергової уваги створенню графіку заходів міжнародного великомасштабного оцінювання PISA

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Функціональний) Співробітники НЦ самостійно планують свою роботу та можуть змінити графік за необхідністю проведення спеціальних нарад
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Усі співробітники НЦ самостійно створюють свої власні робочі графіки, але спілкування відбувається за допомогою різноманітних телекомунікаційних засобів (email, повідомлення, телефон).

Вимога проекту 1.4. Збір і підтвердження інформації про школи та учнів для визначення популяції для оцінювання

5. Географічні та кліматичні перешкоди

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Високофункціональний) Усі регіони є доступними
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Транспортна інфраструктура є справною, але подорож між деякими регіонами вимагає багато часу через складність та розміри території країни.

6. Питання безпеки у зборі даних

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Низькофункціональний) Через громадянські хвилювання певні регіони не є доступними для збору даних
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Регіональні суперечки з Росією та проросійським сепаратистами в Криму, Донецьку та Луганську є значною проблемою у сфері безпеки. Допоміжна інфраструктура майже відсутня в більшості міст Донецької та Луганської областей, та військові дії, що досі тривають, перешкоджають ефективному збору даних в цих регіонах. Збору даних в Криму перешкоджає Російська військова та політична анексія.

7. Вплив політичного клімату на реалізацію проекту

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Функціональний) Політичний клімат не становить перешкод для проекту
Цільовий статус	(Високофункціональний) Усі відповідні політичні установи (уряд та опозиція) активно підтримують проект

Обґрунтування: Багато ключових зацікавлених сторін усвідомлюють мету програми PISA та вважають її корисною для розширення міжнародної співпраці та забезпечення більш компетентісного підходу до оцінювання якості навчання в Україні. Проте, через динамічність характеру політичної та економічної систем в Україні є тенденція до зосередження уваги на більш невідкладних питаннях та реалізації поточного політичного порядку денного. Більшість зацікавлених сторін не включила до свого поточного порядку денного реалізацію програми PISA, її дані або результати аналізу. Отже, наявна підтримка не має прояву у захисті інтересів проекту.

8. Конфлікт графіків через місцеві політичні заходи

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Високофункціональний) Графік політичних заходів не становить перешкод для проекту
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Політична ситуація в Україні не є стабільною у порівнянні з багатьма іншими демократичними країнами, в яких є наявною тенденція частих виборів, та в результаті яких відбуваються значні політичні зміни. Проте, ключові особи та організації, що несуть відповідальність за реалізацію програми PISA, здатні виконувати свої обов'язки в таких умовах; ресурси, задіяні у політичних заходах, не суперечать реалізації проекту.

Вимога проекту 1.5. НКП забезпечує матеріали та рекомендації для складання національного звіту з урахуванням політичних/стратегічних пріоритетів, які мають допомогти визначити зміст та аналіз, представлені в національному звіті

9. Надання першочергової уваги компетентісному підходу до формування фундаментальних навичок (письменність та математична грамотність, логічне мислення та вирішування проблем тощо) в рамках професійного навчання

Результат програми	Ефективніші системи оцінювання когнітивного домену
Поточний статус	(Низькофункціональний) Необхідність фундаментальних навичок для професійної підготовки визначається сектором галузевого/професійного навчання
Цільовий статус	(Високофункціональний) Фундаментальні навички укріплюються роботодавцями або професійно-технічним навчанням на робочих місцях

Обґрунтування: Професійне навчання – це обов’язок системи середньої освіти. Навчальна програма надає певні мінімальні рівні писемності та математичної грамотності, але головна увага приділяється навчанню того, як слід виконувати певні професійні завдання. Великі роботодавці застосовують аналогічний підхід до навчання на робочих місцях. Відсутнє визначення базового переліку професійних якостей, яке б сприяло переміщенню робітників між сферами професійної діяльності або навчальними потоками.

10. Надання першочергової уваги компетентісному підходу до формування фундаментальних навичок (письменність та математична грамотність, логічне мислення та вирішування проблем тощо) в рамках академічного навчання

Результат програми	Ефективніші системи оцінювання когнітивного домену
Поточний статус	(Низькофункціональний) Навчальна програма дошкільних закладів та шкіл передбачає компетентісний підхід до її виконання
Цільовий статус	(Високофункціональний) Розвиток фундаментальних навичок підтримується державною політикою або приватними ініціативами, що сприяють безперервному навчанню упродовж життя

Обґрунтування: Поточна «Стратегія 2020» щодо освітнього сектору зумовлює пріоритетність навчання компетентностям (тобто використанню навичок та вмінь в академічному середовищі для подальшого використання їх у реальному житті та у нових ситуаціях) та їх оцінювання. Проте, для реалізації цієї тенденції бракує програмних та навчальних ресурсів, а також відсутній всеохоплюючий когнітивний структурний документ, який визначав би суть компетентностей. Внаслідок, практичне застосування компетентностей зазвичай є спрямованим на вирішення певної проблеми замість того, щоб залежати від знань. Через це виникає ризик заміни інструментального вивчення академічних знань інструментальним вивченням знань, спрямованих на вирішення певних проблем.

Вимога проекту 1.8. Призначення НКП та створення НЦ

11. Високий рівень протоколів зв’язку

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Високофункціональний) НКП може задіяти більшість представників зацікавлених сторін у якості партнера
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: НКП безпосередньо спілкується з багатьма представниками зацікавлених сторін, зокрема на рівні заступника Міністра в рамках уряду та на рівні гендиректорів у приватному секторі, а також з оперативним персоналом в межах різних бюрократичних підрозділів.

12. Ефективність бюрократичних процесів

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Високофункціональний) Засоби зв'язку дозволяють здійснювати безпосередній доступ до установ для спілкування між НЦ та представниками зацікавлених сторін
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Оперативне спілкування зазвичай здійснюється безпосередньо між особами за допомогою телефону та електронної пошти. Формальні угоди між установами, які вимагають виділення бюджету або ресурсів, потребують більшого часу на здійснення письмового спілкування та погодження з боку вищих адміністративних рівнів.

13. Спілкування з представниками зацікавлених сторін

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Низькофункціональний) НЦ взаємодіє з мережею контактних осіб, що представляють усі організації з боку зацікавлених сторін
Цільовий статус	(Високофункціональний) НЦ регулярно проводить наради або доступні форуми з представниками зацікавлених сторін для здійснення двосторонніх переговорів

Обґрунтування: Хоча НЦ має канали зв'язку та спільні інтереси з багатьма іншими організаціями, відсутній графік регулярних нарад та план координації дій. Багатосторонні секторальні наради відбуваються, особливо, коли міжнародні партнери залучені до участі, але координація ресурсів та дій має тенденцію до двосторонності.

Вимога проекту 1.9. Спілкування та координація дій зі школами, що братимуть участь в оцінюванні

14. Сприйняття зовнішнього великомасштабного науково-дослідницького оцінювання зацікавленими сторонами нижчого рівня

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Нефункціональний) Відсутні знання про зовнішні великомасштабні оцінювання або є думка, що вони використовуються для оцінювання окремих учнів або показників школи
Цільовий статус	(Функціональний) Визнання чіткого впливу результатів зовнішніх великомасштабних оцінювань, а також політики/стратегій та практики на навчальний процес

Обґрунтування: Шкільні вчителі, директори, учні та їхні батьки не мають знань про великомасштабні оцінювання, окрім ЗНО (Зовнішнє незалежне оцінювання), яке застосовується для оцінювання окремих учнів та меншою мірою для здійснення порівняльної оцінки між школами. Так історично склалося, що використання результатів на індивідуальних рівнях асоціюється з високим рівнем корупції в оцінюванні на рівні середньої освіти. Для запобігання впливу таких факторів на дані, отримані за допомогою когнітивних або контекстних інструментів, НЦ повинен буде повідомити про ціль вибіркового великомасштабного оцінювання та подальші шляхи використання його результатів.

Вимога проекту 1.10. Збір і підтвердження інформації про школи та учнів для визначення популяції для оцінювання

15. Надійність учнівської відвідуваності

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Функціональний) Учнівська відвідуваність є регулярною, але не має формального моніторингу
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Школи не доповідають про невідвідуваність занять як про велику проблему. Проте, відсутнє джерело даних для моніторингу цього питання на рівні учнів або шкіл.

16. Якість шкільної вибірки

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Нефункціональний) Відсутня ДІСО або інша аналогічна система для здійснення шкільної вибірки
Цільовий статус	(Високофункціональний) ДІСО щорічно оновлюється точними даними

Обґрунтування: Наразі діюча ДІСО відсутня. Дані сектору освіти збираються декількома етапами: 1) школа надає сукупний обсяг даних до районних відділів освіти; 2) районний відділ освіти направляє сукупний обсяг даних до обласного відділу освіти; 3) обласний відділ освіти направляє сукупні дані з районів до Міністерства. В результаті, Міністерство навіть не має даних, які б могли бути використані для наповнення ДІСО. Було започатковано пілотний проект з використання приватного програмного забезпечення ДІСО, але він ще не був реалізований на безпечних серверах під урядовим контролем.

17. Рівень адміністративних даних про учнів

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Нефункціональний) Дані про учнів (наприклад, клас, вік) є недоступними для окремих шкіл
Цільовий статус	(Функціональний) Учні ідентифікуються в порядку централізованого обліку за іменем та школою

Обґрунтування: Відсутність ДІСО та постійної ідентифікації учнів перешкоджає централізованому зберіганню даних про учнів.

Вимога проекту 1.11. Визначення критеріїв для розширення вибірок шкіл та учнів

18. Використання даних оцінювання зацікавленими сторонами

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Функціональний) Зацікавлені сторони замовляють спеціалізовані звіти
Цільовий статус	(Високофункціональний) Зацікавлені сторони мають безпосередній доступ до даних з метою отримання конкретної інформації

Обґрунтування: Різні зацікавлені сторони запитують конкретні результати аналізу або використовують загальнодоступні звіти УЦОЯО. Такі результати далі можуть бути перепаквані або використані в інших аналізах або звітах.

Вимога проекту 1.12. НКП забезпечує матеріали та рекомендації для складання національного звіту з урахуванням політичних/стратегічних пріоритетів, які мають допомогти визначити зміст та аналіз, представлені в національному звіті

19. Масштаб участі зацікавлених сторін

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Функціональний) Задіяно багато зацікавлених сторін, що представляють інтереси уряду
Цільовий статус	(Високофункціональний) Задіяно багато зацікавлених сторін, в тому числі ті, що представляють неурядові або непрямі освітні інтереси

Обґрунтування: Головним чином, задіяно Міністерство освіти, але освітній сектор має багато впливових сторін та високу пріоритетність в Українських ЗМІ, політичній та соціальній сферах. Інтерес з боку неурядових організацій значною мірою зведений до міжнародних партнерів в галузі освіти. Інтереси приватного сектору в основному обмежені через відсутність розуміння того, яку безпосередню користь дають результати PISA або чому вони можуть сприяти.

20. Участь представників приватного сектору

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Нефункціональний) Приватний сектор не задіяний
Цільовий статус	(Функціональний) Федерації роботодавців, Торгова-промислова палата або аналогічні ім організації використовують результати для планування та захисту своїх інтересів

Обґрунтування: Наразі роботодавці не використовують результати великомасштабних оцінювань або їхні дані для планування або захисту своїх інтересів. Є інтерес з боку роботодавців у компетентісному підході оцінювання навичок в межах PISA, а також контекстної інформації, оскільки і те, і інше може надавати певне розуміння сукупності людського капіталу, що заходить на ринок праці, та професійно-технічного навчання.

21. Участь міжнародних зацікавлених сторін

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Функціональний) Міжнародні донори та співпрацюючі партнери використовують результати для цілей моніторингу або для раціоналізації стратегічної підтримки та розвитку
Цільовий статус	(Високофункціональний) Іноземні інвестори приватного сектору використовують результати для прийняття обґрунтованих рішень

Обґрунтування: Усі міжнародні співпрацюючі партнери підтримують PISA та очікують використання даних для різних дій в сфері моніторингу та оцінювання. Одною з проблем, пов'язаних з використанням результатів великомасштабного оцінювання для моніторингу ефективності політики в Україні, є часті великі зміни. Лише деякі політичні стратегії є досить довгостроковими для здійснення помітного впливу на результати. Завдяки PISA доступність контекстних даних разом з результатами оцінювання когнітивного домену сприятиме кращому аналізу різних політичних стратегій. Результати українського оцінювання наразі не мають міжнародної довіри, та міжнародні оцінювання вмінь зазвичай використовуються тільки на індивідуальному рівні для вступу до закордонних навчальних закладів. Дані PISA забезпечать характеристику вмінням, поведінці та ставленню, яку буде можливо порівняти на

міжнародному рівні, та яка є необхідною для зацікавлених сторін в загальному та приватному секторах.

22. Координування міжнародної освітньої звітності

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Нефункціональний) Відсутня активна участь у систематичному міжнародному звітуванні
Цільовий статус	(Високофункціональний) Регулярна участь у багатосторонніх міжнародних дослідженнях

Обґрунтування: На даний час Україна не робить внесків у міжнародні системи освітніх індикаторів. Проте, новостворений Інститут освітньої аналітики займається підготовкою інфраструктури управління даними для того, щоб робити внески до Eurostat та ОЕСР.

Вимога проекту 1.13. Визначення мов, якими необхідно зробити доступними матеріали для оцінювання

23. Інформація про мови навчання учнів

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Нефункціональний) Справи учнів не є доступними
Цільовий статус	(Високофункціональний) Справи учнів містять інформацію про мову викладання кожної з дисциплін

Обґрунтування: ДІСО або будь-яка інша порівнювана сукупність записів щодо мови навчання окремих учнів відсутня.

24. Інформація про мови викладання у школах

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Нефункціональний) ДІСО відсутня, та неможливо точно визначити мову викладання за допомогою місця розташування школи
Цільовий статус	(Високофункціональний) Інформація про школу містить домінуючу мову викладання

Обґрунтування: Уся сукупність шкільних документів не містить інформації про мову навчання в окремих школах.

Вимога проекту 1.14. Призначення НКП та встановлення НЦ

25. Досвід у плануванні, організації та проведенні міжнародних досліджень

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Функціональний) Країна вже брала участь щонайменше в одному міжнародному великомасштабному оцінюванні за останні 10 років
Цільовий статус	(Високофункціональний) Країна вже брала участь щонайменше в двох або більше міжнародних великомасштабних оцінюваннях за останні 10 років

Обґрунтування: Україна брала участь у TIMSS 2007 та TIMSS 2011. Участь у TIMSS 2011 не була завершеною: хоча Україна задовольнила усім вимогам для реалізації проекту та має згоду відповідність усіх даних вимогам якості, остаточні результати не були оголошені в

країні. Причиною виходу з проекту була скоріше несплата внесків за участь через брак бюджетних коштів, ніж будь-яка інша, пов'язана з результатами. Україна добровільно відмовилася від участі після прийняття рішення не сплачувати внески; результати України ще досі входять до міжнародного звіту Міжнародної асоціації оцінювання освітніх досягнень (IEA).

26. Підзвітність структур великомасштабного оцінювання

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Функціональний) Офіс національного великомасштабного оцінювання підзвітний чітко визначеній установі.
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: УЦОЯО – це відділ Міністерства освіти. Діяльність УЦОЯО є незалежною від більшості напрямків діяльності Міністерства. УЦОЯО працює дуже відкрито для загального населення, але незалежний технічний нагляд відсутній. Консультанти можуть бути задіяні у виконанні певних завдань або для повідомлення рішень, але Директор УЦОЯО підзвітний Міністру освіти, завдяки чому можливо підпорядкувати об'єктивні технічні міркування прагматичним політичним міркуванням.

27. Масштаби компетенції НЦ

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Функціональний) НЦ належним чином укомплектований кадрами та має додаткові договірні відносини для ефективного здійснення великомасштабного оцінювання, з найменшою кількістю проблем
Цільовий статус	(Високофункціональний) НЦ належним чином укомплектований кадрами для ефективного здійснення великомасштабного оцінювання, без жодних проблем

Обґрунтування: УЦОЯО ефективно здійснює керівництво ЗНО, але є неналежна технічно-наукова підтримка в межах проекту для належної підтримки прийняття рішень стосовно операцій та звітування, що ґрунтуються на статистичних або психометричних доказах. Така уразливість робить реалізацію проекту залежною від зовнішніх консультантів, які, можливо, не будуть постійно задіяні у проекті або не мають належного досвіду.

28. Спроможність НЦ

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Функціональний) НЦ має домовленості з партнерськими установами або постачальниками послуг щодо забезпечення необхідної технічної спроможності або ресурсів для здійснення великомасштабного оцінювання
Цільовий статус	(Високофункціональний) НЦ належним чином укомплектований кадрами для ефективного здійснення великомасштабного оцінювання, без жодних проблем

Обґрунтування: НЦ самостійно не має можливості здійснити вибірку та належним чином проаналізувати та поширити результати PISA. Інститут освітньої аналітики буде забезпечувати інфраструктуру даних та статистичну підтримку. Звітування та поширення результатів вимагатиме співпраці з багатьма різними групами представників зацікавлених сторін, зокрема з Національною академією педагогічних наук України, CEDOS, вищими навчальними закладами (Спілка ректорів), роботодавцями тощо.

29. Досвід у плануванні, організації та проведенні великомасштабних досліджень

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Функціональний) Країна пропонує деякі можливості щодо підготовки окремих осіб для роботи в національному великомасштабному дослідженні
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Є велика кількість шляхів, які дозволяють зацікавленим сторонам дізнатися про великомасштабне оцінювання та залучитися до роботи в ньому, зокрема в межах наукових кіл, політичної діяльності або звичайного працевлаштування в загальному секторі. Україна намагається зробити свою участь у великомасштабному дослідженні прозорою та відкрити загальний інтернет-доступ до всієї документації.

Вимога проекту 1.15. НКП забезпечує матеріали та рекомендації для складання національного звіту з урахуванням політичних/стратегічних пріоритетів, які мають допомогти визначити зміст та аналіз, представлені в національному звіті

30. Внески до міжнародного великомасштабного оцінювання PISA

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Нефункціональний) Країна не зробила внесків у вигляді нових знань щодо PISA
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Україна не має багатого досвіду участі в PISA та зацікавлена, головним чином, у вивченні досвіду інших країн та міжнародних організацій.

Вимога проекту 1.16. Призначення НКП та встановлення НЦ

31. Якість даних PISA

Результат програми	Визначення можливостей взаємного навчання з іншими країнами та партнерами з розвитку у зв'язку з участю в PISA
Поточний статус	(Функціональний) Країна відповідає усім технічним стандартам, що вимагаються для представлення її даних в межах усіх основних ресурсів міжнародного звіту
Цільовий статус	(Функціональний) Країна відповідає усім технічним стандартам, що вимагаються для представлення її даних в межах усіх основних ресурсів міжнародного звіту

Обґрунтування: Попередня участь у TIMSS задовольнила технічним стандартам якості для представлення звіту про результати України. Наразі Польща пропонує підтримку у вигляді взаємного навчання.

Вимога проекту 1.17. Визначення критеріїв для розширення вибірок шкіл та учнів

32. Застосування PISA

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Низькофункціональний) Результати PISA використовуються обмеженим способом для прийняття обґрунтованих рішень в країні
Цільовий статус	(Високофункціональний) Результати PISA використовуються багатьма способами для прийняття обґрунтованих рішень в країні

Обґрунтування: Національні результати TIMSS 2007 призвели до обговорень освітніх питань, особливо тих, що стосуються навчальної програми та викладання, які досі залишаються відносно зосередженими на запам'ятовуванні фактів. Проте, результати TIMSS не використовуються для оцінювання певних політичних альтернатив, а також дані не використовуються для підтримки дослідницької програми в Україні з метою вивчення інших проблем освітнього сектору.

Вимога проекту 1.18. НКП забезпечує матеріали та рекомендації для складання національного звіту з урахуванням політичних/стратегічних пріоритетів, які мають допомогти визначити зміст та аналіз, представлені в національному звіті

33. Поширення результатів PISA

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Низькофункціональний) Результати та інформація, що є специфічними для країни, поширюються нерегулярно в країні
Цільовий статус	(Високофункціональний) Результати та інформація, що є специфічними для країни, поширюються регулярно та великою мірою в країні

Обґрунтування: Нерегулярна участь у міжнародних великомасштабних оцінюваннях обмежує регулярність поширення результатів. Поширення результатів TIMSS 2007 в основному було зосереджено на міжнародному загальному звіті. Висновки та результати з загального звіту також були використані в презентації. Хоча Україну було включено до міжнародного звіту TIMSS 2011, оголошення результатів в Україні не відбулося. Через відсутність обговорень стосовно результатів склалася така думка, що Україна вибула з TIMSS 2011; проте, результати включені до міжнародного звіту, але без коментарів.

34. Зворотній зв'язок щодо міжнаціональних великомасштабних оцінювань

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Нефункціональний) Засоби для здійснення зворотного зв'язку зі школами та освітянами стосовно результатів міжнаціональних великомасштабних оцінювань не зроблені доступними
Цільовий статус	(Високофункціональний) Зворотній зв'язок зі школами та освітянами стосовно результатів міжнаціональних великомасштабних оцінювань систематично робляться доступними за допомогою комунікаційних стратегій

Обґрунтування: Результати TIMSS залежали від добровільних дій зацікавлених сторін нижчої ланки щодо доступу до загальних звітів та посилань на результати в інших документах.

35. Висвітлення міжнаціональних великомасштабних оцінювань в ЗМІ

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Низькофункціональний) В ЗМІ висвітлення результатів міжнаціональних великомасштабних оцінювань обмежено
Цільовий статус	(Високофункціональний) В ЗМІ широко висвітлюються результати міжнаціональних великомасштабних оцінювань

Обґрунтування: Висвітлення результатів TIMSS в межах України взагалі відсутнє.

36. Позитивний вплив міжнаціональних великомасштабних оцінювань на навчальний процес

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Нефункціональний) Не зрозуміло, чи мали рішення на основі результатів міжнаціональних великомасштабних оцінювань позитивний вплив на рівень досягнень учнів
Цільовий статус	(Високофункціональний) Рішення на основі результатів міжнаціональних великомасштабних оцінювань мають позитивний вплив на рівень досягнень учнів

Обґрунтування: Відсутні будь-які конкретні рішення, чітко пов'язані з результатами TIMSS, щодо яких здійснювалися б моніторинг та оцінювання.

Вимога проекту 1.19. Визначення критеріїв для розширення вибірок шкіл та учнів

37. Чітке висловлення мети участі в PISA

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Функціональний) Є офіційний документ, який надає пояснення щодо участі в PISA
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Участь у PISA є одним з 25 ключових показників успішності розвитку країни в Указі Президента «Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020», підписаному в січні 2015 року.

Вимога проекту 1.20. НКП забезпечує матеріали та рекомендації для складання національного звіту з урахуванням політичних/стратегічних пріоритетів, які мають допомогти визначити зміст та аналіз, представлені в національному звіті

38. Встановлення чіткої політики для PISA

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Функціональний) Документ, що визначає політику участі в міжнародному великомасштабному оцінюванні, доступний для загального населення
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Стратегічний документ «Україна – 2020» є загальнодоступним у мережі інтернет та на запит.

Вимога проекту 1.21. Призначення НКП та встановлення НЦ

39. Регулярність фінансування PISA

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Функціональний) Є регулярне фінансування, яке дискреційно розподіляється урядом
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Фінансування PISA здійснюється щорічно з національного бюджету. 5 жовтня 2015 року на 12-му засіданні Національної ради реформ на тему «Реформа освітньої галузі» було прийнято рішення про фінансування участі України в PISA. 1 Листопада 2015 року Міністром освіти було направлено офіційний запит до Міністерства фінансів. Міністр фінансів

підтвердив виділення коштів для забезпечення фінансування участі України в дослідженні PISA у 2018 році (180 тисяч євро протягом 4-х років). В національному бюджеті окремої статті не передбачено. Бюджет PISA виділяється Міністерству, та далі УЦОЯО, відповідальному за виплати та операційні витрати.

40. Адекватність фінансування PISA

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Низькофункціональний) Фінансування покриває деякі ключові заходи в межах дослідження
Цільовий статус	(Функціональний) Фінансування покриває усі ключові заходи в межах дослідження

Обґрунтування: Фінансування не повністю покриває виплати заробітної плати співробітникам НЦ та оперативні витрати на реалізацію проекту. Очікується, що непокріті виплати будуть покриті за допомогою оперативного бюджету УЦОЯО або через зобов'язання оперативних ресурсів в натуральній формі.

41. Фінансування наукових досліджень та удосконалення PISA

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Нефункціональний) Фінансування не покриває науково-дослідницьку діяльність
Цільовий статус	(Високофункціональний) Фінансування покриває науково-дослідницьку діяльність

Обґрунтування: Бюджетом не підтримується науково-дослідницька діяльність або удосконалення дослідження.

Вимога проекту 1.22. Визначення критеріїв для розширення вибірок шкіл та учнів

42. Чітке висловлення мети участі ЗНО

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Функціональний) Є офіційний документ, що пояснює політику національного великомасштабного оцінювання
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: ЗНО було впроваджено в Україні в 2008 році як складова частина початку великомасштабних антикорупційних реформ в межах Міністерства освіти і науки України (Наказ N 1171 від 25.12.2007).

43. Прозорість політики ЗНО

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Функціональний) Документ, що пояснює політику національного великомасштабного оцінювання, є загальнодоступним
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Наказ Міністерства, зареєстрований в Міністерстві юстиції, є загальнодоступним в мережі інтернет в своєму первинному вигляді (<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0005-08>).

Вимога проекту 1.23. Призначення НКП та встановлення НЦ

44. Стабільність програми ЗНО

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Функціональний) ЗНО є стабільною програмою, що регулярно виконується
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Дані збираються за допомогою ЗНО щонайменше двічі на рік.

Вимога проекту 1.24. НКП розробляє національний план поширення інформації про участь своєї країни у проекті PISA та про відповідні результати пілотного етапу

45. Очікування від ЗНО

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Високофункціональний) Складено план ЗНО на найближчі роки у письмовій формі
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Наказ Міністерства не має терміну закінчення дії. Проте, кожного року відбувається багато концептуальних змін щодо змісту та шкалювання результатів, що обмежує довготривалу ефективність інструменту моніторингу та перевірки якості поза виконанням найближчої мети – боротьби з корупцією.

46. Висока суспільна активність щодо ЗНО

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Функціональний) Більшість груп представників зацікавлених сторін підтримують ЗНО
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Взагалі впровадження ЗНО розглядається як ефективна антикорупційна реформа. Проте, інші напрямки його використання є обмеженими. Зміни в методології та змісті обмежують можливість вищих навчальних закладів порівнювати якість абітурієнтів між тестуваннями, та розробка тестів у якості критеріїв для вступу до університету замість критерію закінчення середньої освіти обмежує інтерес до цих даних з боку інших зацікавлених сторін на рівні середньої освіти.

Вимога проекту 1.25. Призначення НКП та встановлення НЦ

47. Наявність регулярного фінансування ЗНО

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Функціональний) Регулярне фінансування виділяється для проведення ЗНО
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Ключова діяльність УЦОЯО повністю фінансується з національного бюджету.

48. Адекватність фінансування ЗНО

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Функціональний) Фінансування покриває усі ключові напрямки діяльності в межах ЗНО: розробку, адміністрування, аналіз та звітування
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Фінансування покриває усі оперативні завдання.

49. Фінансування наукових досліджень та удосконалення ЗНО

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Функціональний) Фінансування покриває регулярну перевірку, але не активні дослідження
Цільовий статус	(Високофункціональний) Фінансування покриває науково-дослідницьку діяльність та дії з удосконалення

Обґрунтування: Зміни в методології мають тенденцію бути наслідками проблем, що виникають, замість того, щоб бути частиною стратегічного плану розвитку. Мотивація розвитку забезпечується зовнішніми консультантами, а не є керованою постійно діючими дослідженнями УЦОЯО. Кошти для виплати консультантам або надаються УЦОЯО для їхнього дискреційного розрахунку, або сплачуються співпрацюючими партнерами (наприклад, USETI).

50. Автономія структур національного великомасштабного дослідження

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Низькофункціональний) Політичні міркування регулярно перешкоджають технічним або науковим пріоритетам
Цільовий статус	(Функціональний) Політичні міркування іноді перешкоджають технічним або науковим пріоритетам

Обґрунтування: Через те, що УЦОЯО не є незалежною установою, технічні міркування мають другорядне значення після стратегічних та прагматичних пріоритетів Міністерства.

Аспект АПНС 2. Індивідуальний

51. Доступність НКП

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Високофункціональний) Виділено достатньо ресурсів «людина-час» для PISA, щонайменше один співробітник НЦ має повну зайнятість
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: НКП – це посада, що передбачає повну зайнятість та відсутність додаткових операційних обов'язків.

52. Досвід НКП у поширенні результатів великомасштабних досліджень

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Низькофункціональний) Звітування обмежується описом статистичних таблиць
Цільовий статус	(Високофункціональний) Доповідання описової частини серед багатьох аудиторій, посиляючись, за необхідністю, на відповідні дані

Обґрунтування: Статистичні результати складаються у звіт у вигляді таблиць з числами. Використання описової частини передбачає прямий опис змісту певної таблиці з результатами або комплекс описових статистичних даних.

53. Регулярність спілкування з боку НКП

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Високофункціональний) НКП має здатність щоденно обробляти усю вхідну електронну та голосову пошту
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: НКП швидко та повністю керує своєю власною кореспонденцією.

54. Відповідність політичної/стратегічної компетентності НКП

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Високофункціональний) Компетентність включає в себе спеціалізовані знання питань політики уряду та/або міжнародних питань у галузі досліджень освітньої політики
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: НКП має попередній досвід академічних досліджень в галузі освіти, міжнародний досвід та поглиблені знання національних та міжнародних освітніх питань.

55. Відповідність технічної та наукової компетентності НКП

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Функціональний) Компетентність включає в себе спеціалізовані знання щодо управління даними, статистичного аналізу, управління шкільною системою та інших питань, що стосуються великомасштабних досліджень
Цільовий статус	Мета не визначена

56. Попередній досвід у плануванні, організації та проведенні великомасштабних досліджень

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Високофункціональний) Досвід у декількох аспектах великомасштабних досліджень, зокрема у розробці та зборі даних
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: НКП є спеціалістом в освітньому оцінюванні та має досвід роботи з опитувальним дослідженням та розробкою системи оцінювання.

Вимога проекту 2.2. Представництво країни в Керівній раді PISA

57. Достатність повноважень та впевненості для того, щоб представляти країну на міжнародних нарадах з обговорення питань проекту

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Нефункціональний) Участь Керівної ради PISA або її членів не потрібна для погодження будь-яких питань з керівництвом перед тим, як вступити в міжнародні переговори
Цільовий статус	(Функціональний) Член Керівної ради PISA може діяти дискреційно (на власний розсуд), представляючи пріоритети та інтереси країни

Обґрунтування: Члена Керівної ради PISA це не було призначено.

Вимога проекту 2.3. Призначення НКП та встановлення НЦ

58. Достатність повноважень та впевненості для того, щоб представляти країну на міжнародних нарадах з обговорення питань проекту

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Низькофункціональний) НКП надає перевагу обмеженню внесків під час міжнародних нарад заздалегідь погодженими та/або загальновідкритими для суспільства державними позиціями з різних питань
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: НКП не має повноважень реагувати на питання, поставлені в міжнародному контексті, у випадках, коли відповідь може відхилитися від попередньої позиції Міністерства освіти України у питаннях участі в дослідженні або його реалізації.

59. Достатність досвіду для того, щоб представляти зацікавлені сторони на міжнародних нарадах з обговорення питань проекту

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Функціональний) Детальні знання інтересів різних національних/регіональних груп представників зацікавлених сторін
Цільовий статус	(Високофункціональний) Безпосередній досвід взаємодії з різними регіональними та/або міжнаціональними представниками зацікавлених сторін

Обґрунтування: НКП безпосередньо взаємодіє з різними представниками зацікавлених сторін в межах України та усвідомлює відносини та потенціальні конфлікти між різними зацікавленими сторонами.

60. Знайомство з урядовими агенціями, керівним складом шкіл, батьками та вчителями в межах своєї країни та впевненість у спілкуванні з ними.

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Функціональний) НКП має встановлені відносини з зацікавленими сторонами в межах освітньої системи
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: НКП має досвід роботи з різними зацікавленими сторонами в межах освітньої системи, але, можливо, знадобиться знайомство з більш широким колом осіб та організацій, чий головні інтереси представлені не тільки освітнім оцінюванням.

61. Достатній рівень усних та письмових навичок спілкування англійською мовою, оскільки усі наради та спілкування з Секретаріатом ОЕСР та міжнародними партнерами відбуватимуться англійською мовою

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Високофункціональний) Достатньо вільне володіння англійською мовою для обґрунтування конкретних перспектив і позицій та представлення складних або нових питань
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: НКП вільно володіє англійською мовою та дуже добре підходить для перекладу технічних і наукових питань.

62. Попередній досвід роботи в системі освіти та досвід в освітньому оцінюванні (бажано)

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Високофункціональний) Попередній досвід роботи в освітньому секторі
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: НКП має досвід в освітньому тестуванні та розробці новітніх великомасштабних оцінювань.

63. Загальна комп'ютерна грамотність (наприклад, програми Microsoft Office, WebEx та безпечні FTP)

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Високофункціональний) Використання файлообмінних додатків зі змінюванням та складним форматуванням документів (наприклад, об'єднання файлів, зміна типів файлів тощо)
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Усі співробітники НЦ компетентні у використанні комп'ютерної техніки, форматуванні документів та обміні файлами.

Вимога проекту 2.4. Створення тренінг-плану – графіку відвідування навчальних сесій ключовими співробітниками НЦ

64. Знайомство з онтологією/структурою вмінь для PISA

Результат програми	Ефективніші системи оцінювання когнітивного домену
Поточний статус	(Функціональний) Досвід у розробці програм для основних груп учнівських навичок
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: НКП має досвід розробки системи оцінювання вмінь та навичок на основі компетентісного підходу для певної цільової популяції.

Вимога проекту 2.5. Призначення НКП та встановлення НЦ

65. Володіння англійською мовою

Результат програми	Визначення можливостей взаємного навчання з іншими країнами та партнерами з розвитку у зв'язку з участю в PISA
Поточний статус	(Високофункціональний) Вільне або професійне володіння англійською мовою
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: НКП вільно володіє англійською мовою та має здатність здійснювати усний синхронний переклад з англійської на українську та навпаки.

Вимога проекту 2.6. Створення тренінг-плану – графіку відвідування навчальних сесій ключовими співробітниками НЦ

66. Теорія IRT (Item Response Theory/математична теорія педагогічних вимірювань)

Результат програми	Ефективніші системи оцінювання когнітивного домену
Поточний статус	(Функціональний) Є досвід використання теорії IRT в обмеженому контексті (наприклад, шкалювання дихотомічних відповідей тощо)
Цільовий статус	(Високофункціональний) Досвід з багатьма моделями відповідей на завдання (наприклад, політомічні, моделі Раша, 2PL, 3PL тощо)

Обґрунтування: IRT застосовується обмежено, тільки для досліджень. IRT не використовується часто для підтримки звітування або шкалювання результатів тесту.

67. Навички з розробки тестів

Результат програми	Ефективніші системи оцінювання когнітивного домену
Поточний статус	(Високофункціональний) Використання багатоваріантної статистики для перевірки аспектності тесту, відсутності упереджених завдань щодо певних категорій респондентів, функціонування різних завдань, інформації в тесті тощо
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Аналіз завдань та диференціальний аналіз функціонування завдань виконуються за необхідності як частина циклу валідації інструменту. Аналіз здійснюється вручну та діагностично – попередньо визначена програма, яка б автоматично застосовувалася для введення вхідних тестових даних, відсутня.

Вимога проекту 2.7. Призначення НКП та встановлення НЦ

68. Суворе дотримання протоколу

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Функціональний) Досвід роботи в межах різних протоколів в різних контекстах
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: НЦ та регіональні центри, які безпосередньо відповідають за збір даних, компетентні та досвідчені в межах протоколів УЦОЯО. Співробітники УЦОЯО, які відповідали за реалізацію TIMSS раніше, вже не працюють в УЦОЯО та наразі працюють, головним чином, в Інституті освітньої аналітики. Проте, вони залишаються партнерами з реалізації програми PISA.

Вимога проекту 2.8. Визначення критеріїв для розширення вибірок шкіл та учнів

69. Спеціалізовані навички для здійснення наукової ймовірнісної вибірки

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Нефункціональний) Зручна вибірка
Цільовий статус	(Високофункціональний) Розроблені складні вибірки та відповідна розрахункова маса або здійснено удосконалення для перетворення відсотку ненадання відповідей на масу, яку можливо проаналізувати

Обґрунтування: Вибірка для участі в освітніх дослідженнях зазвичай обумовлюється зручними вибірками за географічним принципом. Ймовірнісні вибірки не застосовуються через відсутність структури національної шкільної вибірки.

Вимога проекту 2.9. Спількування та координація дій зі школами, що братимуть участь в оцінюванні

70. Достатня кількість співробітників для здійснення збору даних

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Високофункціональний) Кількість кваліфікованих співробітників для збору усіх даних є достатньою
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Співробітники для здійснення збору даних будуть надані регіональними освітніми центрами з усіх областей.

Вимога проекту 2.10. Визначення критеріїв для розширення вибірок шкіл та учнів

71. Якість змінної вибірки

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Нефункціональний) Змінна вибірка відсутня
Цільовий статус	(Високофункціональний) Змінна вибірка забезпечує випадковий розподіл співпадаючих замінів для кожної школи

Обґрунтування: Великомасштабне оцінювання базується на самовідборі та інші опитувальні дослідження не застосовують ймовірнісної вибірки.

Вимога проекту 2.11. Узгодження відповідного збільшення/адаптації/перекладу інструментів, посібників та інструкцій, а також здійснення пілотного етапу та вивіряння з міжнародними партнерами

72. Наявність специфікацій для форматування і друку документів (стилістична інструкція)

Результат програми	Ефективніші контекстні опитувальники та інструменти для збору даних
Поточний статус	(Нефункціональний) Автори самостійно обирають формати для своїх документів або застосовують стандартні налаштування електронної обробки тексту
Цільовий статус	(Функціональний) Друк документів та специфікації доступні з серверів для усіх співробітників НЦ

Обґрунтування: Хоча для офіційної державної документації є встановлена стилістична інструкція, автори мають тенденцію залишати документи у стандартному форматі за замовченням, що пропонується програмним забезпеченням, яким вони користуються.

Вимога проекту 2.12. Планування кадрового забезпечення та ресурсів (технічних та матеріальних), необхідних для перевірки відповідей на відкриті завдання тестових зошитів і відкриті запитання контекстних опитувальників та управління даними

73. Досвід в оцінюванні відповідей на відкриті запитання опитувальників та тестові завдання

Результат програми	Ефективніші системи оцінювання когнітивного домену
Поточний статус	(Функціональний) Співробітники, що оцінюватимуть відповіді на відкриті запитання опитувальників та тестові завдання, мають досвід оцінювання відповідей учнів вручну у великомасштабних оцінюваннях
Цільовий статус	(Високофункціональний) Співробітники, що оцінюватимуть відповіді на відкриті запитання опитувальників та тестові завдання, періодично проходять перевірку на основі результатів надійності аналізу (див. Стандарт 11.3)

Обґрунтування: До складу ЗНО входять завдання з відповідями відкритого типу, які вимагають перевірки та оцінювання вручну.

74. Правильність оцінювання відповідей відкритих запитань опитувальників та тестових завдань

Результат програми	Ефективніші контекстні опитувальники та інструменти для збору даних
Поточний статус	(Нефункціональний) Співробітники, що оцінюватимуть відповіді на відкриті запитання опитувальників та тестові завдання, та координатори ще не отримували операційних інструкцій від НКП та не були ознайомлені з ними
Цільовий статус	(Високофункціональний) Інструкція застосовується безпосередньо під час тренінгу з перевірки відповідей на відкриті запитання опитувальника та тестові завдання та під час виконання дій, пов'язаних з нею

Обґрунтування: Експерти із перевірки відповідей на відкриті запитання та завдання ще не проходили тренінги за операційними інструкціями PISA.

Вимога проекту 2.13. Спілкування та координація дій з міжнародними партнерами для здійснення вибірки учнів в кожній школі

75. Управління файлами з пов'язаними даними

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Функціональний) Досвід у виконанні дій зі злиття даних з використанням первинних та зовнішніх ключів
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Персонал відділів ІТ в УЦОЯО та Інституті освітньої аналітики постійно виконують операції з базами даних.

76. Навички управління даними: управління структурами даних

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Функціональний) Персонал має досвід з даними єдиного формату (наприклад, Excel , SPSS), досвід в імпорті та експорті даних в межах програмних форматів з використанням вбудованих функцій програмного забезпечення
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Формати даних, головним чином, повторюють пакетні формати програмного забезпечення загального використання; зміни форматів здійснюються за допомогою вбудованих інструментів для конвертації файлів, а також інше сумісне програмне забезпечення.

77. Навички управління даними: вільне користування статистичним програмним забезпеченням (наприклад, SPSS, SAS)

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Високофункціональний) Управління даними виконується за допомогою авторського програмного забезпечення
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: У зв'язку з уразливістю ІТ-сектору через залежність від персоналу будь-яке управління даними наразі виконується за допомогою авторського програмного забезпечення. На сьогодні політика діяльності в ІТ-секторі передбачає відсутність залежності стандартних дій з управління даними від окремих осіб.

Вимога проекту 2.14. Призначення НКП та встановлення НЦ

78. Навички управління командою співробітників проекту, що виконують багато задач, які нерідко потребують одночасної уваги

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Нефункціональний) Попередній досвід управління відсутній
Цільовий статус	(Високофункціональний) Досвід роботи в матричній організаційній структурі, де члени команди проекту належать до різних адміністративних ієрархій

Обґрунтування: НКП не має попереднього досвіду керування масштабним проектом.

Вимога проекту 2.15. Узгодження відповідного збільшення/адаптації/перекладу інструментів, посібників та інструкцій, а також здійснення пілотного етапу та вивіряння з міжнародними партнерами

79. Адекватність оцінювання досвіду перекладача

Результат програми	Ефективніші системи оцінювання когнітивного домену
Поточний статус	(Функціональний) Перекладачі – досвідчені вчителі або спеціалісти з перекладу матеріалів з освітньої тематики
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Перекладачі спеціалізуються на питаннях педагогічних та соціальних наук.

80. Знання перекладачем концептуальної структури PISA

Результат програми	Ефективніші системи оцінювання когнітивного домену
Поточний статус	(Нефункціональний) Досвід та знання концептуальної структури PISA відсутні
Цільовий статус	(Функціональний) Перекладачі або співробітники, що відповідають за адаптацію матеріалів, мають знання про концептуальну структуру PISA

81. Відповідність перекладу та адаптації інструменту під місцеві контексти

Результат програми	Ефективніші контекстні опитувальники та інструменти для збору даних
Поточний статус	(Високофункціональний) Перекладачі або співробітники, що відповідають за адаптацію матеріалів, мають функціональні знання діалектів або мов в різних контекстах
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Перекладачі компетентні як в академічному, так і в розмовному варіанті мови. Виражені значною мірою місцеві діалекти, які слідувало б врахувати у матеріалах PISA, відсутні.

82. Правильність перекладу та адаптації інструменту під місцеві контексти

Результат програми	Ефективніші контекстні опитувальники та інструменти для збору даних
Поточний статус	(Функціональний) Перекладачі або співробітники, що відповідають за адаптацію матеріалів, мають досвід з опитувальними дослідженнями або аналогічну практику у соціологічних/психологічних вимірюваннях
Цільовий статус	(Високофункціональний) Перекладачі або співробітники, що відповідають за адаптацію матеріалів, мають знання про цільові складники, що вимірюються опитувальниками міжнародного великомасштабного оцінювання PISA (наприклад, ISEI, ESCS, мікроклімат у школі, активність у навчанні тощо)

Обґрунтування: Перекладачі раніше виконували переклад матеріалів для освітніх досліджень та оцінювань. НКП також є досвідченим перекладачем з достатнім рівнем технічних та лінгвістичних знань для перевірки перекладеного матеріалу на правильність.

83. Правильність адміністрування у місцевих контекстах

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Нефункціональний) Перекладачі або співробітники, що відповідають за адаптацію матеріалів, раніше перекладали протоколи зі збору даних
Цільовий статус	(Високофункціональний) Перекладачі або співробітники, що відповідають за адаптацію матеріалів, навчалися процедурам, пов'язаним зі збором даних для PISA

Обґрунтування: Жоден з перекладачів, окрім НКП, не має досвіду роботи в опитуваннях/оцінюванні або відповідного навчання.

84. Якість тренінгу для співробітників, що здійснюватимуть збір даних

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Високофункціональний) Співробітники, що здійснюватимуть збір даних, були перевірені та оцінені в залежності від того, наскільки вони дотримувалися протоколів у ході попередніх або навчальних зборів даних
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Навчання для співробітників, що здійснюватимуть збір даних, на базі УЦОЯО забезпечує нагляд за їхньою потенціальною діяльністю в проєкті та її оцінку.

85. Ефективність тренінгу зі збору даних

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Високофункціональний) Тренінг буде проводитися в груповій формі за допомогою рольової гри або взаємодії
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Стандартна практика навчання процедури збору даних в УЦОЯО включає в себе групові тренінги з рольовою грою, де виконуються ролі як адміністратора тесту, так і респондентів.

Вимога проєкту 2.16. Набір та підготовка адміністраторів з проведення тестування, які не мають жодного безпосереднього відношення до учнів, що братимуть участь у тестуванні, та які досить досвідчені та компетентні для проведення таких тестових сесій згідно з встановленими приписами, інструкціями та процедурами

86. Вірна послідовність дій з адміністрування національних варіантів

Результат програми	Ефективніші контекстні опитувальники та інструменти для збору даних
Поточний статус	(Низькофункціональний) Співробітники, що здійснюватимуть збір даних, мають досвід з адміністративними протоколами, відмінних від протоколів PISA
Цільовий статус	(Високофункціональний) Адміністративні протоколи PISA послідовно викладені та визначені і надаються разом із тестовими матеріалами під час та після тренінгу

Обґрунтування: Фактично усі збирачі даних мають досвід тільки в межах ЗНО. Хоча деякі з них, можливо, і брали участь в адмініструванні TIMSS, таке очікування не дуже поширене.

Вимога проєкту 2.17. Призначення НКП та встановлення НЦ

87. Знання НКП мови оцінювання

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Функціональний) Національний координатор вільно володіє офіційною мовою оцінювання
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: НКП вільно володіє українською мовою.

Аспект АПНС 3. Організаційний

88. Координація дій НЦ

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Високофункціональний) Спільні порядки денні надають можливість планувати регулярні та спеціальні наради
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Співробітники НЦ ознайомлені з графіками роботи своїх колег та можуть підлаштуватися під них.

89. Необхідність канцелярської/адміністративної підтримки

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Нефункціональний) Канцелярська підтримка не задіяна у листуванні
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Канцелярська підтримка мінімальна. Все листування з зацікавленими сторонами ведеться безпосередньо НКП.

90. Доступність надійного високошвидкісного інтернет-зв'язку та програм електронної пошти

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Високофункціональний) Повністю налаштована мережа з загальним доступом до високошвидкісного інтернет-зв'язку та програм електронної пошти
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: УЦОЯО повністю забезпечений комп'ютерною системою з доступом до мережі Інтернет. Інтернет-зв'язок в Україні має високі показники швидкості і проникнення та широку доступність.

91. Комп'ютерне забезпечення

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Функціональний) Особисті або виділені комп'ютери зі стандартним програмним забезпеченням та доступом до робочої мережі
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Усі постійні офіси мають комп'ютерні мережі, що підтримуються ІТ-відділом, але багато зі співробітників НЦ використовують власні ноутбуки. Усі комп'ютерні мають стандартне програмне забезпечення (наприклад, MS Office).

Вимога проекту 3.2. Інфраструктура розробки завдань та тесту

92. Адекватність програмного забезпечення для розробки завдань

Результат програми	Ефективніші системи оцінювання когнітивного домену
Поточний статус	(Високофункціональний) Співпраця вимагає обміну змістом завдань з використанням захищених серверних додатків
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Розробка та зберігання завдань здійснюється за допомогою захищеного серверного додатку, керованого ІТ-відділом УЦОЯО. Доступ до системи надається та скасовується за вказівкою Директора УЦОЯО.

93. Адекватність програмного забезпечення для розробки тесту

Результат програми	Ефективніші системи оцінювання когнітивного домену
Поточний статус	(Функціональний) Розробка тесту здійснюється за допомогою спеціальної програми, що створює адміністративні документи та бланки відповідей для проведення паперового тестування
Цільовий статус	(Високофункціональний) Розробка тесту здійснюється за допомогою захищеного серверного додатку, який спрощує створення адміністративних документів та бланків відповідей для проведення як паперового, так і комп'ютерного тестування

Обґрунтування: Програма для розробки тесту створює зошити та бланки відповідей, підготовлені для друку, для проведення паперового тестування. Форми відповідей спеціально розроблені для комп'ютерного зчитування даних та їх обробки.

94. Гнучкість програмного забезпечення для розробки завдань

Результат програми	Ефективніші системи оцінювання когнітивного домену
Поточний статус	(Функціональний) Програмне забезпечення для створення банку завдань дозволяє використовувати багато різних типів відповідей, але може обмежувати адміністративні формати та складність інформації з підрахунків
Цільовий статус	(Високофункціональний) Програмне забезпечення для створення банку завдань дозволяє використовувати будь-які типи відповідей для проведення як паперового, так і комп'ютерного тестування та зберігає відповідну інформацію з підрахунків

Обґрунтування: Програмне забезпечення для створення банку завдань дозволяє використовувати багато різних типів відповідей для паперового тестування, зокрема простий множинний вибір, складний множинний вибір та відкриті завдання.

95. Гнучкість програмного забезпечення для розробки тесту

Результат програми	Ефективніші системи оцінювання когнітивного домену
Поточний статус	(Функціональний) Програма для розробки тесту дозволяє розробку однотипних бланків або перемішування змісту між бланками
Цільовий статус	(Високофункціональний) Програма для розробки тесту дозволяє створення різноманітних бланків, перемішування змісту або адаптування тестів для проведення як паперового, так і у комп'ютерного тестування

96. Використання програмного забезпечення для розробки тесту

Результат програми	Ефективніші системи оцінювання когнітивного домену
Поточний статус	(Високофункціональний) Програмне забезпечення для розробки тесту використовується всіма сторонами, що відповідають за розробку та перевірку тестових бланків
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Усі тести, що розробляються в УЦОЯО, мають бути створені за допомогою стандартної програми на базі серверу.

Вимога проекту 3.3. Встановлення протоколів безпеки для НЦ та для національних партнерів

97. Безпечне та зручне приміщення для проведення дій з перевірки та оцінювання відповідей на завдання та запитання відкритого типу

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Високофункціональний) Захищене спеціалізоване приміщення є у наявності
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: У своїй діяльності УЦОЯО вже використовує спеціалізоване захищене приміщення для перевірки та оцінювання відповідей з ЗНО.

98. Безпека комп'ютерної техніки

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Низькофункціональний) Співробітники несуть власну відповідальність за підтримку антивірусів та оновлення програм без нагляду
Цільовий статус	(Функціональний) Співробітники виконують рекомендації, надані установою, щодо регулярного оновлення програм та антивірусів

Обґрунтування: Оновлення операційних систем та антивірусних програм у комп'ютерах виконуються на власний розсуд користувачів.

99. Ресурси для програмного забезпечення

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Низькофункціональний) Співробітники можуть завантажувати або купувати програмне забезпечення для власного користування самостійно (без підтримки)
Цільовий статус	(Функціональний) Організація забезпечує придбання та встановлення необхідних ліцензійних програм

Обґрунтування: В основному, співробітники використовують власні ноутбуки або мають можливість встановлювати та запускати програми на робочому комп'ютері.

Вимога проекту 3.4. Підготовка та розповсюдження тестових матеріалів у школах з додержанням вимог безпеки, що гарантують надійне прибуття матеріалів на місце без ушкоджень та/або змін

100. Інфраструктура розподілу тестових матеріалів

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Високофункціональний) Наявна інфраструктура може бути використаною для транспортування тестових матеріалів із застосуванням вже наявних протоколів безпеки
Цільовий статус	(Високофункціональний) Наявна інфраструктура може бути використаною для транспортування тестових матеріалів із застосуванням вже наявних протоколів безпеки

Обґрунтування: Тестові зошити з PISA будуть транспортуватися тим самим безпечним транспортом, що використовується і для ЗНО.

101. Адекватність транспортування для співробітників, що здійснюватимуть збір даних

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Високофункціональний) Співробітники, що здійснюватимуть збір даних, використовують спеціалізований транспорт установи
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Співробітники, що здійснюватимуть збір даних, будуть використовувати транспорт, наданий регіональними центрами.

Вимога проекту 3.5. Набір та підготовка адміністраторів з проведення тестування, які не мають жодного безпосереднього відношення до учнів, що братимуть участь у тестуванні, та які досить досвідчені та компетентні для проведення таких тестових сесій згідно з встановленими приписами, інструкціями та процедурами

102. Зобов'язання співробітників, що здійснюватимуть збір даних

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Високофункціональний) Співробітники, що здійснюватимуть збір даних, спеціально прийняті на роботу або переведені з іншої посади для цієї мети/цього проекту
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Співробітниками, що здійснюватимуть збір даних, будуть досвідчені професіонали, чією головною відповідальністю під час збору даних буде збір даних для PISA.

Вимога проекту 3.6. Спілкування та координація дій зі школами, що братимуть участь в оцінюванні

103. Участь агенцій, що здійснюють збір даних, або мереж з відділами збирання даних (наприклад, школи)

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Високофункціональний) Постійний контакт через професійний розвиток та можливе залучення до великомасштабних оцінювань
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: В окремих школах є професійний розвиток та підтримка відносин з регіональними центрами, що будуть безпосередньо відповідати за дії, пов'язані зі збором даних.

Вимога проекту 3.7. Моніторинг відсотків шкіл та учнів, що надали відповіді, координовано з міжнародними та національними партнерами, за необхідності

104. Перевірка надання відповідей під час збору даних

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Нефункціональний) Упродовж періоду збору даних оновлення інформації щодо вибірки або ненадання відповідей не здійснюється
Цільовий статус	(Функціональний) Оновлення інформації про централізовану обробку даних відбувається одночасно зі збором даних щотижнево або частіше

Обґрунтування: Наразі механізми для одночасного оновлення інформації про хід збору даних відсутні. Брак даних, проблематичне адміністрування або ненадання відповідей виявляються під час обробки даних або перевірки дій зі збору даних.

Вимога проекту 3.8. Організація планів щодо місцевого друку матеріалів оцінювання та вивіряння якості друку та паперу усіх мовних варіантів, що будуть запропоновані, зберігаючи при цьому дотримання умов безпеки

105. Доступність та якість ресурсів для друку

Результат програми	Ефективніші контекстні опитувальники та інструменти для збору даних
Поточний статус	(Високофункціональний) НЦ має внутрішні ресурси або зовнішніх спеціалізованих постачальників послуг для заздалегідного забезпечення потрібної кількості матеріалів для збору даних у потрібний термін
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: УЦОЯО має внутрішні ресурси для друку адміністративних зошитів. У разі, якщо такі не ресурси не підходять для особливих потреб PISA, є велика кількість місцевих постачальників послуг друку з можливостями друкувати матеріали у великих обсягах та високої якості. Для залучення зовнішнього постачальника послуг може знадобитися додаткове фінансування.

106. Якість вичитування документів

Результат програми	Ефективніші контекстні опитувальники та інструменти для збору даних
Поточний статус	(Високофункціональний) Є чіткі протоколи для виявлення потенціальних типографічних помилок, та/або НЦ має узгоджений словник та синтаксично-стилістичний довідник
Цільовий статус	(Високофункціональний) Є чіткі протоколи для виявлення потенціальних типографічних помилок, та/або НЦ має узгоджений словник та синтаксично-стилістичний довідник

Обґрунтування: Стандартна практика в УЦОЯО передбачає подвійне, а іноді і потрібна перевірка вибірки відповідей учнів. Стандарту практику варто буде переглянути з точки зору операційної інструкції PISA для того, щоб встановити відповідність зі стандартом PISA.

Вимога проекту 3.9. Встановлення протоколів безпеки для НЦ та для національних партнерів

107. Чесність перевірки та оцінювання

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Функціональний) Співробітники, що здійснюватимуть оцінювання відповідей на запитання та завдання відкритого типу, будуть обиратися з числа заявлених кандидатів за прозорими критеріями
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Прийняття співробітників, що здійснюватимуть оцінювання відповідей на запитання та завдання відкритого типу, на посаду ґрунтується на їхньому досвіді та компетентності. Подати заявку може будь-яка особа з належним досвідом; в основному, це академічні та досвідчені вчителі. У випадку, якщо якість роботи виявиться незадовільною, співробітника може бути звільнено з посади..

Вимога проекту 3.10. Набір та підготовка адміністраторів з проведення тестування, які не мають жодного безпосереднього відношення до учнів, що братимуть участь у тестуванні, та які досить досвідчені та компетентні для проведення таких тестових сесій згідно з встановленими притисами, інструкціями та процедурами

108. Зобов'язання співробітників, що здійснюватимуть збір даних, брати участь у тренінгах

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Високофункціональний) Час тренінгів компенсується та входить до графіку виконання основних обов'язків (інакше персонал прийнятий на роботу виключно для здійснення збору даних)
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Тренінги зі збору даних включено до обов'язків співробітників, що здійснюватимуть збір даних.

109. Доступність приміщень для проведення тренінгів

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Функціональний) Цільове призначення наявних приміщень може бути змінено з метою проведення тренінгів у них
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Тренінги зі збору даних можуть проводитися в загальних приміщеннях, доступних Міністерству.

110. Уникнення конфлікту інтересів

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Високофункціональний) Посадова інструкція співробітників, що здійснюють збір даних, вимагає виявлення та розкриття будь-яких потенціальних конфліктів інтересів
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: В УЦОЯО є сильні зобов'язання щодо прозорості проведення тестування, головним чином, через свою антикорупційну місію. Наразі за допомогою ІТ-відділу для ЗНО застосовується складний алгоритм, який гарантує відсутність збігу предметної компетентності співробітника, що здійснює збір даних, з дисципліною оцінювання, за яким він/вона наглядає, або територіального розташування, де він/вона зазвичай працює, з територією, звідки походять учні під його/її наглядом.

Вимога проекту 3.11. Встановлення протоколів безпеки для НЦ та для національних партнерів

111. Відповідальність за безпеку

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Високофункціональний) У разі можливого неконтрольованого доступу складаються юридичні угоди про зобов'язання зберігати таємницю, які вводять обмеження доступу даних та стосуються всіх співробітників
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Тільки ІТ-відділ має доступ до захищених баз даних. Нещодавній корупційний скандал за участі ІТ-відділу змусив УЦОЯО бути вкрай обережними щодо захищеності доступу даних (внаслідок корупційного скандалу увесь попередній склад ІТ-відділу було звільнено). Всі співробітники усвідомлюють професійні та юридичні наслідки порушення безпеки даних.

112. Для безпечного зберігання заповнених матеріалів після збору даних є зручне та захищене місце

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Високофункціональний) Пиміщення має особливу інфраструктуру безпеки (наприклад, без дозволу, отриманого від НКП, фізично неможливо для будь-кого здійснити доступ до захищених матеріалів)
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: НКП не має повноважень для надання доступу до захищених матеріалів. НКП має зробити запит Директору УЦОЯО, який потім надає право доступу (або позбавляє його). Такі протоколи застосовуються до матеріалів як паперового, так і до комп'ютерного тестування.

113. Суворе дотримання протоколів безпеки

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Високофункціональний) Усі співробітники проходять інструктаж з протоколів безпеки
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Усі співробітники УЦОЯО усвідомлюють протоколи безпеки.

114. Перевірка захисту

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Функціональний) Управління доступом до захищених матеріалів здійснюється бюрократичними процесами поза межами НЦ
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Безпосередній моніторинг доступу до захищених даних здійснює ІТ-відділ, що одночасно з оперативною структурою має адміністративну структуру УЦОЯО. ІТ-відділ діятиме за дозволом Директора УЦОЯО.

Вимога проекту 3.12. Планування процесу забезпечення якості таким чином, щоб координатори з питань моніторингу якості PISA могли відвідувати вибірку шкіл під час тестових сесій для нагляду за якістю сесій та проводити документування інформації щодо неї

115. Моніторинг збору даних

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Високофункціональний) Усі координатори з моніторингу пройшли навчання у якості співробітників для збору даних
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Усі координатори з моніторингу збору даних – викладачі співробітників зі збору даних.

116. Моніторинг процедур збору

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Функціональний) Заміни для виключень обираються навмання за спеціальними виключеннями
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: Координатори з моніторингу якості призначаються навмання на контрольовані ділянки. Проте, деякі ділянки або координатори можуть бути виключені через брак часу або обмеження в пересуванні. Такі виключення не визначаються раніше за збір даних.

Вимога проекту 3.13. Призначення НКП та встановлення НЦ

117. Національний координатор PISA

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Функціональний) Є команда та національний координатор для виконання дій в межах PISA.
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: НКП має повну зайнятість та керує трьома допоміжними особами з частковою зайнятістю для виконання перекладу та адаптації інструменту тестування.

118. Ефективність людських ресурсів для PISA

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Функціональний) Офіс PISA належним чином укомплектований навченими кадрами для ефективного здійснення міжнаціонального великомасштабного оцінювання, з найменшою кількістю проблем
Цільовий статус	(Високофункціональний) Офіс PISA належним чином укомплектований навченими кадрами для ефективного здійснення міжнаціонального великомасштабного оцінювання, без жодних проблем

Обґрунтування: В НЦ є особа на посаді НКП, яка має повну зайнятість, а також три допоміжні посади з частковою зайнятістю. Допоміжний персонал виконує адаптацію та розробку інструменту тестування. В операційній діяльності застосовуватиметься інфраструктура УЦОЯО, яка застосовується для реалізації ЗНО. В проекті PISA не потрібні канцелярська підтримка чи особливий розподіл оперативних ресурсів, які б могли ускладнювати управління проектом.

Вимога проекту 3.14. Створення тренінг-плану – графіку відвідування навчальних сесій ключовими співробітниками НЦ

119. Доступність інформації з питань PISA

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Нефункціональний) Країна не пропонує ніякої інформації з питань PISA
Цільовий статус	(Високофункціональний) Можливості отримати інформацію щодо PISA доступні широкій аудиторії, а не тільки членам національної команди, що беруть участь в PISA

Обґрунтування: Офіційні програми для отримання детальної інформації про PISA відсутні.

Вимога проекту 3.15. Призначення НКП та встановлення НЦ

120. Посилення спроможності для PISA в Україні

Результат програми	Ефективніші контекстні опитувальники та інструменти для збору даних
Поточний статус	(Нефункціональний) Країна не пропонує жодних можливостей для отримання інформації щодо PISA
Цільовий статус	(Високофункціональний) Країна пропонує велику кількість різноманітних можливостей для отримання інформації щодо PISA

Обґрунтування: Джерела інформації про PISA можна знайти на інтернет-сторінках міжнародних організацій.

Вимога проекту 3.16. Створення тренінг-плану – графіку відвідування навчальних сесій ключовими співробітниками НЦ

121. Участь у міжнародних тренінгах з PISA

Результат програми	Визначення можливостей взаємного навчання з іншими країнами та партнерами з розвитку у зв'язку з участю в PISA
Поточний статус	(Функціональний) Команда PISA відвідує або планує відвідати усі міжнародні семінари та наради
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: НКП відвідуватиме усі міжнародні наради. Для підтримки участі інших членів проекту та підтримки взаємного навчання необхідні додаткові ресурси.

Вимога проекту 3.17. Призначення НКП та встановлення НЦ

122. Наявність сильної організаційної структури для ЗНО

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Функціональний) Офіс ЗНО – це постійна установа
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: ЗНО – це постійний обов'язок УЦОЯО, що був створений з певною метою проведення ЗНО.

Вимога проекту 3.18. НКП розробляє національний план поширення інформації про участь своєї країни у проекті PISA та про відповідні результати пілотного етапу

123. Надання вчителям можливостей вивчати інформацію щодо ЗНО

Результат програми	Спроможність країни в оцінюванні, аналізі та використанні результатів для моніторингу та удосконалення
Поточний статус	(Високофункціональний) Постійно проводиться велика кількість доступних високоякісних курсів та семінарів з ЗНО
Цільовий статус	Мета не визначена

Обґрунтування: УЦОЯО забезпечує багато навчального матеріалу про ЗНО у вигляді різних матеріалів у друкованому та електронному форматах для поширення серед учнів та шкіл. Також є багато постачальників ресурсів приватного сектору, які надають доступ до тренувальних зошитів, попереднього тестування та навчальних посібників.

PISA 2018

АНАЛІЗ ЧИННИКІВ ПОСИЛЕННЯ СПРОМОЖНОСТІ: УКРАЇНА

У 2018 році Україна вперше братиме участь у міжнародному дослідженні, яке проводиться під егідою ОЕСР кожні три роки. Метою дослідження є оцінювання освітніх систем країн світу шляхом тестування вмінь, навичок і знань 15-річних учнів. Україна приєднується до більш ніж 80 країн та економік, які братимуть участь у Програмі міжнародного оцінювання учнів (Programme for International Student Assessment/PISA) у 2018 році. Міністерство освіти і науки України разом з ОЕСР працюють над можливістю максимального використання програми PISA для моніторингу просування країни в напрямку встановлених на національному рівні цілей реформування освіти, аналізу чинників, що визначають результати навчання учнів, посилення спроможності освітніх закладів слідувати міжнародним освітнім цілям у межах порядку денного програми «Освіта-2030» під егідою ООН.

У звіті представлено результати аналізу України з точки зору її спроможності проводити великомасштабні оцінювання учнів на зразок PISA. Результати звіту використовуються для розробки плану посилення спроможності України щодо їх оцінювання, аналізу та використання, який буде реалізовано ОЕСР, партнерами організації, Міністерством освіти і науки України та Українським центром оцінювання якості освіти (УЦОЯО), відповідальним за проведення оцінювання PISA в Україні.

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

